

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.
VIDSKÉN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
1 soros hirdetésre egy sor 20 fill.
minden sorkezeznél 10 fill.
Nyitár sor 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény
Társaság
József főherceg ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, március 7.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Déryné Ifiasszony.
- Gyorstörvényhozás.
- Kossuth vezérkart szervez.
- Arad—Amerika—Budapest.
- Arad pénzügyel.
- A nikotinpör.
- Kezdi a vashidépítést.
- Le a kalappal!
- Tárca: Szerelmi játék.

Déryné ifiasszony.

Behutató előadás az aradi színházban.

Arad, március 6.

Igen: a színházi kritika a vezércikk helyére került. Még mielőtt a tördelőt, az újságszedők becsületes őrmesterét azzal vádolnák, hogy tévedésből csinálta az újságnál ezt a fölfordulást, sietünk megállapítani, hogy ez a helyváltozás tudatosan, készakarva történt. Lehet, ha egy új Schönbergerné méltóságos asszony újabb politikai pikantériákat dob a nyilvánosság elé, ha Hencz Károly újabb beszéddel mossa meg a parlamentben a magyar tudomány fejét, ha Szappanos István esmét kijelenti, hogy de most már igazán nem állja ki a kormánypártiságot: mindezek inkább lettek volna érdekesek a nagyképűségek és fontoskodások emez öregbűs helyére. De most hálisten, egyéb nem történik, minthogy az országot husz évre beszófolják a közös vámterület présébe. Az meg nem nagyon fontos esemény, vagy ha az is, jobb róla nem beszélni, mintsem hogy egy ostoba felsülés szé-

gyenét idézzük az arcunkra. Ilyen körülmények között a publikum se bánja, hogy a vezércikk helyén színbírálat, a politika hősei helyére egy magyar író magyar színműve kerül.

Egy magyar író: ez ma Herczeg Ferenc. Író: semmivel se több. Mert az új magyar fölfogás szerint az író csak író lehet. Az újságírókra így rivalkodott Rakovszky: „az uraknak írni a kötelességük és hallgatni.” Az írók hivatása is körülbelül ennyi. Mulattatói a nemzet kis és nagy gyermekeinek, akik, ha jókedvükben találják őket, még meg is tapsolják. Ezzel vége az író dolgának. Ha a politikába tévelyedik, mint ép a „Déryné ifiasszony” szerzője, a szerencsétlen Herczeg Ferenc, megesk vele, hogy bizonyos nevezetű ifjabb Madarász József nem tartja érdemesnek a kézzadására. No, a politikából hamar kirekesztették. Most aztán írhat, a mig — hogy parlamenti stílusban beszéljünk — meg nem kékül.

Magyarország olyannyira tökéletesen van berendezve, hogy a politikának nincs szüksége írókra, de egyebekre sem. Se tudósokra, se közgazdasági emberekre, se iparosokra, se kereskedőkre. Kiki magamesterségét folytassa. A politikus: az csak politikus. Se író, se jogtudós, se társadalom-ismerő, se közgazda, se mesterember: csak politikus. Ebből következtethető, hogy milyen anti-intelligens foglalkozás lehet ez. Azelőtt híre se hallották, s ma már Burgyán Aladárok, Balogh Ernők, Nagy Emilek, Somogyi Aladárok, Gaál Gasztonok s egyéb poli-

tikai nagyságok, szabadalmazott államtitkár-jelöltek. Új típus ez, a melynek természetrajzát még nem írta meg a magyar Brehm.

Ok vannak a magyar élet fölszínén. Egy sereg nagyészű, gazdag tudású, tapasztalatokban megnőtt, törvénycsinálásban megöregedett ember, meg egy csapat ur, akik a magyar kulturát csinálják, a szürke homályba van szoritva. Csak a nekrológokban ismerik el róluk, hogy voltak, és hogy kiválóak voltak. Milyen szomorú, hogy ők maguk nem olvashatják a nekrológjaikat!

A goromba *Simplicissimus*, a müncheni éleclap legutóbbi száma három arcképet közöl: *A leghiresebb magyarok* címmel. S közreadja Rigó Jancsi, Polónyi Géza és Mikosch, a káromkodó magyar karrikatúrát. Durva vice s a rosszindulata mellett híjával van a legesekélyebb humornak is. Es mégis úgy kell tekintenünk, mint egy darab külföldi véleményt. Es vajjon nem mi tehetünk-e arról, hogy bennünket a külföld a botrányainkról: Rigó Jancsirról, meg Polónyi Gézáról ismer? Franciaország politikájának és kormányának élén Clemenceau, a híres újságíró áll. Norvégia függetlenségi mozgalmát Nansen, a kiváló tudós vezette. Angliában a gazdasági élet óriásai vezetnek a politikában. Ott a politikának szüksége van a tudósokra, a szakemberekre, az írókra. De vajjon várható-e, hogy a kilogramm-hős Lázár Pál, a körmondatt-utazó Kálosi József és ehhez hasonló nagyok révén érdeklődjenek és szerezenek tudomást a

Szerelmi játék.

Mérők végig nézték az egész lakást. Az elegáns szőke asszony figyelmesen vizsgálta a nyolc szobát és a szigorú vizsgálat végén azt mondta a férjének:

— Kivesszük.

A direktor, aki szórakozottan nézegetett ki az ablakon, odafordult a hajlongó házfelügyelőhöz és zsebébe nyult a tárcájáért.

— Méltóságos uram, fölösleges — mondta a házfelügyelő. Annak idején bátor leszek a bankban jelentkezni.

— Hát így is jó — mondta Mérő.

Mikor lementek a lépcsőn, Horth Jenővel találkoztak.

— Kezét csókolom, méltóságos asszonyom.

— Szervusz, — mondta Mérő.

— Jó napot, — szólt hidegen az asszony.

Horth nyugodtan nézett szembe vele és vidáman kérdezte:

— Hol járnak erre, a hol a madár sem jár?

Az asszony hideg arccal fogadta a tréfát és fanyarul kérdezte:

— Mit cs nál maga erre? ...

— Én itt lakom. A második emeleten van az ügyvédi irodám.

— Ah, mondta gunyosan az asszony, hát maga evvel is foglalkozik. Én azt hittem, hogy

semmi foglalkozása nincs a korcsolyatanításon kívül.

Horth nyugodtan mosolygott, a jó Mérő pedig az ország legelső bankdirektora és leg-rövidlátóbb férj, jóindulattal veregetett rá a fiatalember vállára.

— Szomszédok leszünk. Kivettük az első emeleti lakást.

Horth udvariasan hajolt az asszony felé.

— Méltóságos asszonyom, nemcsak ügyvéd vagyok, válópörspecialista is. Ha az urától el akar válni, legyen szerencsém.

— Mérő pompásnak találta ezt az ötletet és hangosan hahotázott. Az asszony jéghideg arccal fordult el a mosolygó embertől. Aztán elmentek.

Nemsokára beköltöztek a nagy lakásba. Horth már a második héten vizitelt náluk. Az asszony egyedül volt.

— Haragszik még Klára?

— Először is ne nevezzen Klárának, másodsor meg nekem sokkal közömbösebb, sem-hogy haragudnám magára.

— Hogy Klárának nevezhessem, ha magunk vagyunk, ez jogom és ezt tölem senki el nem veheti. Ezért szolgáltam, maint Jákób Ráchelért, ha nem is hét évig, de négyig becsületesen. Hogy pedig nem haragszik rám, — az egyszerűen nem igaz.

— Maga új oldaláról ismerteti meg magát. Vegye tudomásul, hogy elbizakodottnak lenni annyi, mint ostobának lenni.

— Klára, mondta nyugodtan Horth, én se

elbizakodott, se ostoba nem vagyok. De négy év óta bolondulok magáért. Négy év óta vagyok engedelmes, alázatos, hűséges szolgája. Négy év óta ámit, vakit, bolondit.

— Ámitom? — mondta sértődötten az asszony.

— Igen.

— Sohasem adtam jogot arra a reményre, hogy egyszer csak Olaszországba szököm magával.

— Nem, óh nem, arra sohasem számítottam, hogy a Mérő-féle bankot ott hagyja a Hort-féle ügyvédi irodáért. De számítottam rá, hogy a jó, öreg, kopasz Mérőt ott hagyja a fiatal Horthért.

— Elbizakodott: amint mondtam.

— Hát azt ki is mondta a Svábhegyen: Horth, szeretnék most magával egyedül lenni, ebben a csillagos éjszakában! Ki mondta azt a kaszinóban: Horth, ha én most elszökhetném magával...? Ki mondta...

— Én mondtam, igen én. Én mondtam azt is, hogy ha valaha képes volnék hűtlen lenni az uramhoz, hát maga...

— Nos?

— Ha valaha... Ha valaha... De mikor soha...

— Hát jó. Klára, maga a hideg, férfibolondító asszonyok közül való, akiknek a szerelemben csak az az örömk, hogy értük bolondulnak. Hát férfikínzó asszony! Hallgassa meg az utolsó szavamat. Hogy magának ez alatt a négy év alatt lettem valamije, azt ab-

magyar politikáról a külföldön? Bezzeg, valaha a Szilágyi Dezsők, Baross Gáborok híre jutott ki az idegenbe: ma csak az a lárma, amelyet a botrányaink ütnek. S Polónyi, ha magasra vágyott: elérte. Magyarországnak ma ő a leghiresebb, világszerte ismert embere.

Az ördög bánná a Szimplicissimust, meg a tisztelt külföldet. De a magunk szemeivel látjuk: amíg a nemzet értelmi kincsének, alkotó erejének nagy része az elméletekre, a visszavonultságra, vagy a tétlenségre van kárhozottva, addig a közélet fölszínén a legüresebb anyag nyüzsög. S ha „Dérné ifiasszony“-nak valaha rosszul esett az a lenezés, amelylyel a magyar publikum a színjátszók hivatását illette: ha ma élne, kétszeresen rosszul esnék neki, hogy színésznő léte olyan kultuszminiszterium reszortjába kerül, amelynek Tóth Jancsi az államtitkárja.

Az adomabeli predikátor, akármilyen nap volt, s akármilyen szentről beszélt, mindig a régi, egyetlen témáról beszélt. Mi is, a „Dérné ifiasszonyról“ akartunk e helyen kritikát írni, s a helynek levegője a vezércikkek anyagához terített bennünket: megint csak a szerzőről beszéltünk, a kinek a szinpadról mondott nemzeti-nevelését nem veszik annyira komolyan, mintha például Buza Barna orsz. képviselő ur valamelyik koalíciós lap hasábjairól oktatja ki teendőire és hivatásaira a nemzetet. Azért a színházi referens csak végezze el a dolgát. Ne vegye rossz néven, hogy a politika rovatvezetői elirigveltek tőle Herczeg Ferencet, akivel a politikában nem foglalkozhataak. Legyen most ura az irodalomé, a színházé, a közönségé Herczeg Ferenc, mi pedig térjünk vissza a Benyovszky Rezsőkhöz, a Miksa Imrekhez, a Simkó József-ekhez.

... Tehát mivel is indokolja Szunyog Mihály az Ausztriával való békes meg-egyeződés lehetőségének szükségét? +

Gyorstörvényhozás. A képviselőház ülése.

A képviselőház ma Justh Gyula elnöklete alatt ülést tartott. Napirend előtt fölszólt a németbogsáni választás ügyében Brediceanu Kornél. A kormány benyújtotta a balatoni vasutról szóló törvényjavaslatot. Elfogadták. Ezután több jelentéktelen törvényjavaslatot és vicinális engedélyeket tárgyalt a Ház. Pop C. István beszédében Aradmegyét támadta.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, március 6.

Méla egykedvűség borult a Házra. Csak a nemzetiségi képviselők hangosabbak a szokottnál s tüzelik egymást harcra a tanító-javaslat ellen. A mai ülésnek ízgató anyaga nincs. A balatoni vasutról rendelkező törvényjavaslat a legérdekesebb a napirend tárgyai közt. Aztán következnek néhány apróbb vicinális és a hágai konferencián kötött egyezmény becikkelyezése a külföldön kötött házasságokról.

De azért szokatlanul nagy érdeklődés nyilvánult a mai ülés iránt. A padsorok a Ház minden oldalán „megtelteltek“.

(Folyó-ügyek.)

Justh Gyula elnök pontban tíz órakor nyitotta meg az ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése és több jelentéktelen elnöki előterjesztés után a jegyző jelenti, hogy az interpellációs könyvbe Markos Gyula jegyzett be interpellációt egy győrmegyei szolgabíró visszaéléseiről. A Ház elhatározza, hogy fél kettőkor hallgatja meg az interpellációt.

(A németbogsáni választás.)

Justh Gyula elnök: Közli, hogy Brediceanu Koriolánnak engedélyt adott ahhoz, hogy napirend előtt szóljon.

Brediceanu: Személyes megtámadtatás címén szólal fel. Kéri azonban a Ház engedélyt ahhoz, hogy Hock minapi beszédére is reflektálhasson.

Elnök: Ezt más címen kell kérnie!

Brediceanu: Hock a németbogsáni választás dolgában mondott beszédét, amiről ő meginterpellálta a belügyminisztert. Hocknak az volt a legerősebb érve, hogy a nemzetiségek külföldi újságírókat vittek Németbogsánba a választás ellenőrzésére és megfigyelésére. A nemzetiségek nem csináltak titkot akciójukból, sőt maguk figyelmeztették arra az országot.

Ok nem akartak terrorizálni, de terrorizált az a hatszáz csendőr, akiket a választásra kirendeltek. (Zaj.) Petrovics Istvánnak, akit szintén megtámadott Hock, egy nyilatkozatát olvasa fel.

Elnök: Figyelmezteti a szónokot, hogy ne térjen el a tárgytól.

Brediceanu: Kéri a Házat, hogy általánosságban beszélhessen.

Elnök: Erre még a Ház sem adhat engedélyt. Veszedelemes precedens volna, ha a képviselők más ürügyet keresnének a beszédükhöz, mint a mely címen tulajdonképpen beszélni akarnak.

Brediceanu: Visszautasítja Hock vádjait. Hock azzal fejezte be beszédét, hogy jön még kutyára dér. Erre csak azzal az ismeretes latin mondással felelhet: Cave canem! (Nagy zaj.)

(Módosított törvény.)

Ezután a számvevőszék szervezetére vonatkozó 1880: LXVI. és 1898: XXX. törvények módosításáról szóló törvényjavaslatot tárgyalták.

Eber Antal előadó: Konstatálja, hogy a javaslat évi 16.200 korona többkiadást jelent, amit egészben fizetésfölemelésre fordítanak.

A Ház a javaslatot általánosságban és részleteiben is elfogadta.

(A balatoni vasut.)

Ováry Ferenc: Beterjeszti a közlekedési és pénzügyi bizottságoknak a balatoni vasutól készült törvényjavaslatra vonatkozó jelentését s kéri a javaslat elfogadását. Székesfehérvár erre vonatkozó kérvényének figyelmen kívül való hagyásával.

Saára Gyula: Örömmel tölti el a Dunántul lakossága nagy részének jogos érdekeit szolgáló törvényjavaslat betervezése, de okvetlen meg akarja itt védeni Székesfehérvár érdekeit. A tervezett vasut a Dunántul egyik legnagyobb városát, Székesfehérvárt elkerüli s ezzel a 32.000 lakossal bíró nagy városnak érzékeny kárt okoz. Hogy erre mi szükség volt, nem bírja megérteni sem a javaslat megokolásából, sem a közlekedési bizottság jelentéséből. Székesfehérvár elkerülése szinte ugyfest, mintha ezzel bizonyos magánérdekeket akartak volna szolgálni.

Szász József: Mennyit adott Székesfehérvár?

Egy közbeszó ás: Kinek az érdekéről van itt szó?

Bakó József: Itt nincs magánérdek. Mindenki a közérdeket szolgálja!

Egy közbeszó: Hát a Batthyányék érdeke? Kinek a kedvéért építették ezt a vasutat?

ból tudom, hogy két napnál tovább nem tudta túrni a távolléteket. Onnan is tudom, hogy ugyancsak megharagudott, a miért a maga vöröshaju riválisát korcsolyázni tanítom. Hát én bünbánóan visszatérek magához. Megadom magamat kegyelemre. Ismét az a jó, szelidített bestia leszek, ami ezelőtt. De csak három hónapig. Három hónap alatt határozni kell. Vagy vagy Vagy minden, vagy semmi. Én szeretem magát, de magával a komoly szerelem hangján beszélni nem lehet. Nekem pedig az nem elég, ha néha megcsókolhatom a vállát. Három hónap alatt határozni kell.

Az asszony elnevette magát.

— Ezt a sok fecsegést megbocsátom és kegyelemben visszafogadom.

A három hónap eltelt és az asszony kinevette Horthot, mikor a határozásra került a sor. Ezután eltelt egy hét és Horth nem mutatkozott. Eltelt még egy hét és a jó Mérő érdeklődve kérdezte:

Mi van Horthtal, hogy olyan régen nem volt nálunk?

Az asszony boszankodott. Maga előtt nem tudta elfogadni, hogy a vidám, kedves, szép Horth nagyon hiányzik neki. Színházban, bában, a jégen hozzá volt szokva a fiatal ember szolgálatahoz, mosolygásához, csendes hódításához. Most mindez hiányzott és ezért a hiányért Horthra haragudott. Elbizakodott, to lakodó és szemtelen — gondolta magában — nagyon elkapták és azt hiszi, nem lehet neki ellenállni.

Eltelt még három hónap és Horth nem mutatkozott. Az asszony gyűlölettel gondolt rá. Egy napon Mérőék késő éjjel mentek

haza valami mulatságról. A kocsit megállott a ház kapuja előtt. Előbb Mérő szállott ki, azután az asszony.

Ebben a percben ért a kapu elé egy másik pár is: férfi és nő. A férfi odalépett a csengőhöz. Az asszony megismerte: Horth volt. Nézte a nőt: feltűnően öltözködött, csinos barna leány; valami kisebb orfeum csillag lehet.

Az asszony megállott a gyalogjáró szélén és fölötötte a tisztességes asszonyok me-rev, gögbe fagyott arcát a tisztességtelen nő-ke szemben; a rövidlátó Mérő kissé előrehajolt, Horth pedig udvariasan megemelte a kalapját. A barna leány kíváncsian vizsgálta a szöke asszonyt.

Ott állottak négyen a tavaszi éjszakában. A helyzet kínos volt és a kaput nyitó ház-mestert nagy megkönnyebbülés fogadta.

— Horthék előre siettek. Mérőék lassan mentek utánuk a sötét lépcsőn. Fentről lehangzott a lány nevetése és az asszony felháborodva fordult a férjéhez.

— Innen elköltözünk.

— Miért? — kérdezte a nyugodt Mérő.

— Olyan házban, ahol efféle találkozásoknak van az ember kitéve, nem lakom.

— De édesem, mondta Mérő, hiszen semmi se történt.

— Az semmi, mondta az asszony felháborodástól reszkette, hogy ilyen nőszemélyekkel kénytelen az ember egy félórát a kapuban áldogálni? Ez a Horth is igazán tapintatlan, neveletlen, durva. Ilyen nőket ide hozni!

— De édesem, mondta Mérő, hiszen csak egy fél percig álltunk együtt. Aztán meg mi

van abban? Hiszen az utcán voltunk. Az utca mindenkié.

— De Horth! . . .

— Horthra se lehet haragudni. Elvégre fiatal ember.

— De ilyen nő! . . .

— Hát a csillagkeresztes hölgyek a leg-ritkább esetben tisztelik meg látogatásukkal éjjel után a nőtlen urakat — mondta kedélyesen nevetve Mérő.

Az asszony most az urára is dühös lett. Dühös volt rá, a szobalányára, az álmos inasra, a villamos lámpára, a puha vankosra, amelyen álmatlanul hanykolódott és mindenekfelett Horthra, a nyomorult, a szemtelen Horthra.

Felháborodva és remegve erősítette magának, hogy azért gyűlöli olyan forrón, mert az utálatos éjszakai találkozásnak kitette, de amint teltek az órák és egyre nem tudott elaludni, lassanként bevallotta magának, hogy a felháborodását más valami okozza. — Okozza az, hogy aki ő érte könyörgött és akihez igazán hajlott, az megelégszik mással is. Okozza legfőképpen az, hogy itt ebben a házban, tőle egy pár lépésnyire egy fiatal pár csókolódik. Ez a borzasztó, ez a türehtelen.

A boszuság, a düh, a harag, felgyújtotta a féltékenységet és a vágyait. És amikor a jó Mérő reggel bejött hozzá, hogy homlokra csókolja, migrén kinezta, idegesen intett a kezével, de az elhatározása megvolt.

Másnap találkozott Horthal a kapuban. A férfi köszön és tovább indult.

— Horth!

— ??

— Látogasson meg hétfőn . . . Egyedül leszek . . . Nyomorult! . . .

Saára Gyula: Ő nem akar senkit gyanúsítani. Kifejti Székesfehérvár jogos igényét s elmondja, hogy az új vasut áru- és személyforgalmának igen nagy részét fogja Székesfehérvár szolgáltatni. Indítványt nyújt be az iránt, hogy a javaslatot adják vissza a kormánynak, amely dolgozza át úgy, hogy Székesfehérvár jogos kívánságát teljesítsék.

(Amit Batthyány sajnál.)

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter: Válaszol Saára felszólalására. A magánérdeket — ugymond — alá kell rendelni a közérdeknek. Ezt az elvet tartja szem előtt ő is. A tervezett vasut nem szolgál önérdeket. Ezt a kormányt soha senkinek a magánérdeke nem vezérelte. Nagy közérdekről van szó. A kormány teljesea önálló tarifapolitikát akar szolgálni azon a vidéken egy más vasuti vállalattal szemben, amely nem mindig szolgál egészen reális vasuti politikát. Ezért kellett ezt a vasutat ott megépíteni, ahol tervezik. Azonkívül Székesfehérvár nem adott a vasut céljaira semmit, míg a többi községek összeszedtek egy milliót, azzal, hogy a vasut Székesfehérvárt ne érintse. Különb is vasutépítési szempontból sem alkalmas a sárpentelei irány, mert a talaj homokos.

Gróf Batthyány Lajos személyes megtámasztás címen kért szót. Saára felszólalásának személyes éle van. Bár a kereskedelmi miniszter az önérdek létezését már előzőleg igazolta, mégis felszólal. Igaz, hogy a vasut kezdeményezésében évek óta előjár és az is, hogy — sajnálatára — a vasut az ő birtokán is keresztül megy. (Nagy derűtlenség.) Az ő érdeke az lett volna, hogy a vasut Székesfehérvárról induljon ki. (Helyeslés.)

Melzer Géza: Elfogadja a törvényjavaslatot, mert ebben látja érvényesülni az új és helyes vasuti politikát. (Helyeslés.)

(Lesz már vasut!)

Kossuth Ferenc: Kijelenti, hogy a helyi érdekű vasutakról szóló törvény módosítása rövid időn belül meg fog történni. A javaslat már csaknem teljesen kész és ősszel a Ház elé terjeszti.

Elnök: A vitát berekeszti.

A Ház a javaslatot általánosságban elfogadja. (Hosszantartó taps és éljenzés.)

Bakó József: Éljen Kossuth! Lesz már vasut! (Derűtlenség.)

A részletes tárgyalás folyamán Saára Gyula visszavonja határozati javaslatát s a Ház a törvényjavaslatot részleteiben is megszavazza. (Éljenzés.)

Az elnök: Az ülést tíz percre felfüggeszti.

(Apró törvényjavaslatok.)

Szünet után

Heinrich Antal előadó: Ismerteti a házasságok felbontására, valamint az ágytól és asztaltól való elválásra vonatkozó törvényekről kötött hágai nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot s azt elfogadásra ajánlja.

Günther Antal: A jogközösség szempontjából szükséges, hogy legyenek olyan törvényeink, amelyek más országok törvényeivel is egyezzenek. Ajánlja a törvényjavaslat elfogadást.

A Ház a törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben megszavazza.

Heinrich Antal előadó: Ismerteti a házasságok felbontására, valamint az ágytól és asztaltól való elválásra vonatkozó törvényekről kötött hágai nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot s azt elfogadásra ajánlja.

I. A kiskorúak gyámságának szabályozása végett az 1902. évi június hó 12-én Hágában kötött nemzetközi egyezmény becikkelyezése.

II. Az 1902. június 12-én Hágában aláírt három nemzetközi egyezménynek, helyes alkalmazásáról való egyezmény becikkelyezése.

Ezeket a javaslatokat holnap olvassák harmadszor.

(Vicinális ügyek.)

Molnár Jenő előadásában a Ház megszavazza a küküllőköz-sóváradi-parajdi h. é. vasut kiépítéséről szóló törvényjavaslatot, a vajdahunyadi-nyárádi bányavasutról szóló jelentést, a losoncvidéki h. é. vasut Póltártól Kókováig való meghosszabbításáról szóló jelentést s a pöstyéni-verbói h. é. vasutról szóló jelentést.

(Az iparfelügyelet.)

Bernáth István előadó: Ismerteti a kereskedelmi miniszter jelentését az iparfelügyeletnek a kisipari nyomdákra és betűöntődékre való kiterjesztéséről.

A Ház a jelentést tudomásul vette.

(Mit kíván a nemzet?)

Hermann Ferenc előadó ismerteti a kérvények 21. sorozatjegyzékét. Két kérvény az általános választói jog behozatala, az egyesülés, a gyülekezés, a költözködés és a sajtó teljes szabadságának biztosítása, a hírlapi kaució eltörlése iránt, ugyszintén a munkásbiztosítási törvényjavaslat sürgős intézkedése iránt ír föl a képviselőházhoz. A kérvényeket kiadják a belügyminiszternek.

Harminc kérvény a sajtó- és büntető perrendtartási törvényeknek a sajtószabadságot korlátozó részének megszüntetése, a sajtószabadság megerősítése, a büntető törvénykönyvnek a sajtó útján elkövetett bűncselekmények büntetésére vonatkozó részeinek szigorítása, az állam érdekének és tekintélyének, a hatóságok és hatósági közegek reputációjának, valamint az egyéni becsületnek és a családi tiszteletességének a sajtó netáni támadásaival szemben hathatós megvédésére vonatkozik. Kiadják az igazságügyminiszternek.

(A nemzetiségek ellen.)

Tíz kérvény azt kívánja, hogy a magyar alkotmány, a magyar állameszme, a magyar társadalmi és közrend, a hatóságok és a polgárok szabad választási joga elleni nemzetiségi izgatások megfékezése és szigorú megtorlása érdekében a nemzetiségi törvény, a büntető törvénykönyv és a választási törvény módosítottassék és a nemzetiségi pénzügyintézetek eltávolításának attól, hogy politikai célok szolgálatába álljanak.

A bizottság javaslata a következő:

A bizottság elérkezettnek látja az időt, hogy a mindinkább vérszemet kapó nemzetiségi izgatásokkal szemben az állambiztonság legerélyesebben fellépjen. Épen ezért a feliratokat pártolólaga adja ki a kormánynak azért, hogy a nemzetiségi izgatásokkal szemben, a föliratokban jelzett törvényeknek megfelelő módosítására és szigorítására vonatkozó törvényjavaslatát mielőbb terjeszse a törvényhozás elé.

(A Schöberl-megye.)

E kérvények tárgyalása során **Pop C. István** szólal föl. Tisztában van azzal, hogy a kérvények nem jelentenek semmit sem, de előre is tiltakozik az ellen, hogy a nemzetiségi izgatások ellen törvényt alkossanak. A nemzetiségi izgatásokat helytelen színben tüntetik fel a vármegyék kérvényeikben. Beszél *Arad-meggyéről*, amely szerinte egymásután üdvözölte a Tisza-kormányt, a darabont-kormányt és a nemzeti kormányt.

Fölkiáltások: Ez a Schöberl-megye. Nappal koalíciós, éjjel darabont.

Pop C. István: A bizottság javaslatát nem fogadja el.

Elnök ezután holnapra halasztotta a tárgyalást, amivel az ülés véget ért.

TÁVIRATOK.

A németországi anarchisták.

Berlin, márc. 6. Az anarchisták bejelentették a hadsereg elleni mozgalom folytatását. A legutolsó házkutatásoknál Berlinben — mint ismeretes is — a rendőrség rendkívül sok izgatott iratot foglalt le, de azért jutott még arra is idő, hogy több száz példányt szétküldjenek. A rendőrség erre több városban nyomozást indított, aminek az lett a következménye, hogy sok gyanús embert letartóztattak. Az anarchisták ügyvezető bizottsága e rendszabályokkal szemben jelentette ki, hogy a hadseregellenes propagandát, dacára minden nehézségnek, tovább folytatják és miután a posta összeköttetésben áll a rendőrséggel, különleges borítékba ártan fogják ezentul brosuráikat szétküldeni. A rendőrség tehát kénytelen lesz a harcot újból felvenni az anarchizmus ellen. Most husvétkor

Offenbachban megtartják az anarchista konferenciát, amelyre a berlini anarchisták is elküldik képviselőiket. Hamburgból jelentik, hogy egy ottani gyalogoskaszárnyában váratlanul podgyász-vizsgálatot tartott az ezredparancsnokság és nagyon sok anarchista-iratot talált a katonák ládáiban. Egy muskétás azonnal agyonlőtte magát.

Arad—Amerika—Budapest.

Az amerikai borbiztos pöre.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 6.

A Fejérvári kormány földmivelési minisztere, *Feilitzsch* Artur báró annak idején kinevezte Amerikába miniszteri biztosnak *Boros-Buchsbaum* Jenőt, az aradi származású sportférfit, adván neki évi 55,000 korona állami segélyt és egyéb támogatást. Ezt a tisztességes anyagi honorálást azon az alapon juttatták Borosnak, hogy a magyar boroknak piacot teremtsen a tengeren túl. Mint felelt volna meg küldetésének a miniszteri biztos, csak sejteni lehet, tudni nem. Mert még meg se melegegett Boros a helyén, jött a mai kormány és *Darányi* Ignác földmivelési miniszter tüstént megsemmisítette elődjének az intézkedését. Tette pedig ezt sok minden egyéb ok mellett azért is, mivel erre egyenes utasítást kapott — a minisztertanácstól.

Boros, aki a felmentés után az ég és föld között lebegett ott a tengeren túl, méltatlankodott és a nyilatkozatok meg levélírások terére lépett. Kijelentette, hogy őt nem lehet elcsapni s marad, aminek kinevezték, a magyar kormány miniszteri biztosa Amerikában. De természetesen, praktikus eredménye nem lett ennek a fogadkozásának: mennie kellett. Távozott annál is inkább, mert a kormány új megbizottat küldött a helyébe. Boros ekkor egy levelet írt *Lónyay* Ferenc dr. földmivelési miniszteriumi osztálytanácsosnak, akit az elbocsajtása okozójának tartott. Írása tele volt erős sértésekkel s bár *Lónyay*, amint utóbb hírlapi uton kijelentette, azt soha kézhez nem kapta, pörbe fogta Boros Dezsőt. Megtudta ugyanis, hogy ez a bántó levél másolatát másoknak is, nevezetesen: *Darányi* miniszternek, *Rapaics* Radó államtitkárnak, *Kazy* József miniszteri tanácsosnak, *Dobokay* Lajos miniszteri tanácsosnak és *Vargha* Imre vincellériskolai igazgatónak is megküldötte.

A levélben azt írta Boros, miután az állami megbízást és anyagi támogatást megvonták tőle, hogy ezt *Lónyay*nak köszöni, aki hivatalos esküjét megszegte és az ő személyét illetően *Darányi* minisztert hamis információkkal és lelkiismeretlen hazugságokkal megtévesztette. Elmondta ezenfelül *aljas, rágalmazó és nyomorult gazember*-nek.

*Lónyay*nak, mint köztisztviselőnek a nevében a budapesti kir. ügyészség a ténybeli állítások miatt a rágalmazás vádját emelte, amelyre beleolvad a becsületsértő kifejezések miatt emelhető panasz is. Az ügyben *Mladoniczky* táblai bíró elnöklése mellett, mára tüzte ki a budapesti törvényszék a tárgyalást s erre megjött Amerikából Boros is. Azonban nem jelent meg a bíróság előtt, hanem orvosi bizonyítványt küldött s ez alapon a mai tárgyalás elnapolását s újabb terminust kért még erre a hónapra. Boros kérését teljesítette a törvényszék s az új tárgyalás még márciusban sorra kerül.

A város pénzügyei.

Átirat a progresszív adó ügyében. — A pénzügyi részvényeinek biztosíték-értéke. — Vita a városi pénzek elhelyezéséről. — A pénzügyi közpénztárak községi pótlója. — Drágasági pótlék a rendőröknek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 6.

Aradváros pénzügyi bizottsága ma délután öt órakor Vannay Gyula tanácsnok elnöklete alatt ülést tartott, amelyen több fontos, a város pénzügyeit érintő ügyben hoztak határozatot. Az ülés meglehetősen viharos volt. Különösen a nemrég kongresszust tartó polgármestereket részesítették alapos leckében.

Az érdekes ülésről az alábbiakban számol be tudósítónk:

(Vannay székfoglalója.)

Az ülés elején Vannay Gyula tanácsnok elismerte, hogy a törvényhatóság nehéz feladattal bízta meg, a mikor őt, mint nem szakembert a szakemberekből álló bizottság élére állította. Természetesen a bizottság tagjainak támogatását kérte nehéz munkájában.

A bizottsági tagok nevében Lukácsy Lajos kitérőbe helyezte a kért támogatást s egyúttal üdvözölte Vannayt. Ezután a tárgysorozatra került a sor.

(Fenn az ernyő, nincsen kas.)

Vannay tanácsnok azt hitte, hogy nyugodtan fog lefolyni az ülés. Alaposan csalódott. Szó volt ugyanis Szegedvárosának a progresszív adó behozatala ügyében Aradhoz intézett átiratáról. Vannay már-már azt javasolta, hogy a bizottság pártolja az átiratot.

Révész Adolf szívesen hozzájárul ugyan a progresszív adó behozatalához, de elégségesnek tartja, ha a közgyűlés foglalkozik ezzel a kérdéssel, nem pedig a bizottság, amelynek olyan dolgokban kell határoznia, amelyek a város pénzügyeit érintik. A bizottság tárgysorozatán például nem szerepel Sármezei Endrének kérvénye, hogy a város a létesítendő kisvasút részére törzsrészvényeket jegyezzen. Más vicinális vasutak kérvénye sem kerül a bizottság elé. Ellenben két utcakaparónak a kérvényével foglalkoznia kell a bizottságnak. Az a véleménye, hogy a bizottság elé olyan ügyek kerüljenek, amelyeknek tárgyalása alkalmával pro és kontra lehet érvelni.

Vannay tanácsnok a Révész által említett beadványokra nézve megadta a felvilágosítást. Ezeket ugyanis a pénzügyi és közlekedésügyi bizottság együttesen fogja tárgyalni. Ezek után elhatározták, hogy Szeged átiratát pártolólág terjesztik a törvényhatóság elé.

(A pénzügyi részvényeinek értéke.)

A következő pont tárgyalása már simább lefolyású volt. A pénzügyi részvényeinek biztosíték-értékét állapították meg a következőképpen:

Aradi Első Takarékpénztár 2800 K., Arad-megyei Takarékpénztár 2000 K., Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár 840 K., Ipar és Nép-bank 620 K., Polgári Takarékpénztár 230 K., Viktória takarékpénztár 300 K., Ujaradi Takarékpénztár 400 K., Széchenyi gőzmalom 600 K., Közüti vaspálya és téglagyár 240 K., Arad-Csanádi Egyesült Vasutak 225 K., Ujarad és Vidéke Takarékpénztár 240 K., Arad-Csanádi Egyesült Vasutak elsőbbségi részvényei 240 K., Weitzer-féle vaggongyár 360 K., Benoid-gázgyár 210 K. és a Szikvíz részvénytársaság 150 kor.

Cukor László még azt akarta, hogy a kerületi betegsegítő pénztárak részvényeinek értékét is állapítsák meg. A bizottság azonban nem teljesítette Cukor óhajtását.

(A kényelmes városi pénztár.)

A tulajdonképeni vihar most tört ki. Kilenyi János főszámvevő ugyanis javaslatot olvasott fel, amely panasszal kezdődött. Siralmas hangon panasolta el a számok érdemes vévője, hogy mennyi baja van a pénztárnak azaz, hogy a város nem érintett alapjai hat részre vannak osztva s így helyezték el a pénzügyi részvényekben. Körülbelül 125 betéti könyvvel kell bajlódniuk a tisztviselőknél. A keser-

ves könyvhullatás után Kilenyi oda lyukadt ki, hogy a kisebb alapokat vonják össze és egy betéti könyvvel helyezték el a takarékpénztárakban. Végül azt is javasolta, hogy igyekezék a város kivinni azt, hogy a pénzek ne négy, hanem négy és fél százalék mellett helyeztessenek el.

Mélységes csend következett erre. Mindenki meg volt illetődve a panaszok miatt, csak Révész Adolf nem. Fel is szólalt és kijelentette, hogy a főszámvevő javaslata nem indult meg szerencsés csillagzat alatt. Nem pedig azért, mert a közgyűlés határozatilag kimondta, hogy a város pénzei egyformán helyezendők el a pénzügyi részvényekben. A közgyűlésnek pedig engedelmessé kell. A főszámvevő panaszára azt jegyezte meg, hogy a hivatalnokok azért kapják a várostól a fizetést, hogy dolgozzanak. A főszámvevő javaslatainak mellőzését kérte.

Steiner Ferencnek nagyon fájhatott a dolog. Felállott és megvédte a főszámvevőt is és a javaslatát is. Különben Kilenyi János főszámvevő is védekezett. Lukácsy Lajos pedig segített neki. A nóta vége az lett, hogy a főszámvevő javaslatát elfogadták és pártolólág terjesztik a közgyűlés elé.

(Ha a polgármesterek tanácskoznak.)

Az ország polgármesterei a nyáron Pozsonyban kongresszust tartottak és ezen egyéb tárgy hiányában arról tanácskoztak, hogy jó lenne azt a törvényt eltörölni, amely kimondja, hogy a pénzügyi részvények tiz százalékos állami adója után községi pótló nem szedhető. S hogy a tanácskozás a komolyság látszatával is bírjon, felírtak a képviselőházhoz. Temesvár azonban nem vette komolyan a polgármesterek határozatát, mert ez a közönség megterhelésére irányul.

Révész Adolf a temesváriak pártjára állott. Ugyanígy Lukácsy Lajos is, aki többek között kijelentette, hogy a polgármestereket nem szabad többé tanácskozással engedni, ha ilyen dolgokat határoznak el, amelyek a közönség megnyomorítását célozzák.

Somló Armin dr. azonban nem olyan leány, akit egyhamar meglehessen győzni. Neki tetszett a polgármesterek határozata, mert ebben a progresszív adóhoz való közeledést látta.

Cukor László a kereskedők érdekeit védte meg. Ő nem tartja helyesnek azt, hogy a kereskedők, akik dolgoznak, 68 százalék pótlót fizessenek, míg a tőkepénzesek, akik nem dolgoznak, hanem henyélnek, a pénzüket után csak 10 százalék adót fizessenek.

Staubert József kifejtette, hogy a takarékpénztárak a hitelt igénybe vevőket terhelik meg az adó levonásával, nem pedig a betevőket. Különben szívesen hozzájárulna ahhoz is, hogy a nagytőkések adóztassák meg, ha Cukor egy megfelelő tervezetet készít, amelynek alapján ez lehetséges lenne.

Vannay Gyula tanácsnok ezután azt találta mondani, hogy a nagytőke ellustulva hever a pénzügyi részvényekben.

Zajos ellentmondások hangzottak erre és Révész Adolf sietett megmagyarázni, hogy ez alapos tévedés.

A polgármesterek határozatának különben az a hangja, hogy meg kell büntetni a takarékpénztárakat — jelentette ki Révész s ezzel a határozat sorsát meg is pecsételte. A bizottság ugyanis Temesvár ellenindítványát fogadta el.

(Drágasági pótlék az egész vonalon.)

Nunc venit fortissimum! Az utegyengetők, városi kocsisok és a rendőrlégénység fizetésemelést kértek. A kocsisok nem többet, mint jelenlegi fizetésük 50 százalékát, a rendőrök pedig csak 20 százalékot, ezt is lakbér címén.

A kérvények alól most már nem lehetett kitérni s a bizottság úgy határozott, hogy tiz százalékos drágasági pótlék megszavazását javasolja hat hónapra. A pótlékot az összes kérvényező egy összegben fogják megkapni.

Staubert József még azt javasolta, írjon fel

a közgyűlés a kormányhoz, hogy a rendőröknek az állami munkák elvégzéséért állami támogatást adjon. A városnak ezt a törekvését Müller Károly országgyűlési képviselő is támogatni fogja.

A javaslatot elfogadták s ezzel az ülés véget ért.

Jelen voltak: Vannay Gyula tanácsnok, Angel István dr., Cukor László, Dobiaschi József, Domány József, Domonkos Lajos, Eles Armin, Kilenyi János, Kohn S. N., Lukácsy Lajos, Révész Adolf, Somló Armin dr., Stauber József, Steiner Ferenc, Wallfisch Armin, Weisz David.

A színház mellől.

— Párbeszéd. —

— Szerencsés ember ez a Keszler.

— Miért?

— Megkapta a — Pápay áldást!

Kezdi a vashidépítést.

Tüzérlaktanya a levegőben.

Müller Károly Aradért.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, március 6.

Arad város tömérdek tengeri kigyója közül az egyik végre-valahára a végét járja. A vashid ügye immár annyira rendbe jött, hogy a nyár folyamán már az előmunkálatokat be is lehet fejezni. A másik tengeri kigyó, a tüzérlaktanya ügye megmarad továbbra is tengeri kigyónak, noha Müller Károly, Aradváros képviselője fáradságos szorgalommal dolgozik, hogy ezt az ügyet is tető alá hozhassa. Müller Károly fáradozásainak köszönhető a vashid ügyének dülőre jutása is.

Amint budapesti tudósítónk jelenti, Müller Károly, aki tegnap utazott fel a fővárosba, hogy Aradváros ügyeit az illetékes minisztériumoknál megsürgesse, a mai délelőttöt a kereskedelmi minisztériumban töltötte a vashid ügyében. Hartig miniszteri tanácsos, akivel Arad képviselője beszélt, megígérte Müllernek, hogy az ügyet sürgősen el fogja intézni. Legkésőbb két héten belül az összes iratokat leküldi a városhoz az árlejtési feltételekkel együtt, úgy, hogy a város még a tavasz elején meghirdetheti a földmunkákra a pályázatot. Ezen esetben a földmunkákat még a nyáron el lehet végezni s hozzá lehet fogni a hid vasrészeinek felállításához is.

A tüzérlaktanya ügyében, — melyben Müller Károly ugyancsak eljár, — már nem sikerült ilyen kedvező eredményt elérni. A honvédelmi minisztériumban formálisan el volt temetve az egész ügy, úgy, hogy az aktákat csak hosszas keresés után sikerült meglelni. Már több, mint egy esztendeje pihentek így az iratok, anélkül, hogy bármiféle gondoskodás történt volna elintézésre vonatkozólag.

Az akták referense megígérte Müller Károlynak, hogy 8—10 napon belül áttanulmányozza az iratokat s azután adnak választ arra nézve, hogy mi is fog történni. Müller Károly kifejtette, hogy a város már ötszázezer koronát adott tüzérlaktanya céljaira, telkeket vett és kamatot fizet ezeknek vételára után. Ezzel szemben az államra hárul az a kötelezettség, hogy amennyiben a tüzérlaktanyát nem építék fel, akkor át kell vennie ezeket a telkeket és vissza kell fizetnie a már hozott pénzáldozatot Arad városának.

A tüzérlaktanyára vonatkozó döntés eszerint a legközelebbi napokban várható. Ha lesz belőle valami, Müller Károly érdeme. Ha nem lesz: a törvényhatóság büne.

Kossuth vezérkart szervez.

Készül a közlekedési akadémia.

A vasutasok újabb sérelme.

A protekció melegágya.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 6.

Érthető és dicséretes is a jelenlegi kereskedelmi kormányzatnak az a törekvése, hogy bizonyos keretek közé szorított, átmeneti működését nagyszabású, maradandó alkotásokkal akarja megörökíteni. Azonban e törekvésnek természetesen, a közérdek követelményei által szabott korlátjai vannak, amelyeknek túllépésével a kormány buzgólkodása elveszti a jogosultság alapjait és megnyugvás helyett fölzudulást, dicséret helyett gáncsot von maga után. A létesítendő intézményeknek tehát első föltétele, hogy hasznára legyenek a köznek s eredményesen szolgálják azt az ügyet, amelynek érdekében az ország jelentékeny anyagi áldozattal megvalósításukhoz hozzájárul.

Már pedig a kereskedelemügyi kormányzat legújabb és — sajnos — már a kivétel küszöbén levő terve egy új forgalmi intézmény létesítése dolgában nemcsak hasznára nincs az országnak, hanem egyenesen káros és romboló hatással lesz az egész közlekedésügyre. A céltévesztett eszme, amelynek haszontalanságát az alábbiakban kifejtjük, közlekedésügyi akadémia felállítására irányul és értesülésünk szerint maga Kossuth Ferenc annyira ragaszkodik a megvalósításához, hogy nem csekély munkájába kerül majd az állásfoglalásra első sorban hivatott vasutas közvéleménynek és a sajtónak, hogy az akadémia haszontalanságának föltárásával rábíráják a kormányt az idétlen terv elejtésére.

A kellemetlen ankét.

Hogy kinek az agyában született meg és ki tudta Kossuth Ferenczel az első pillanatra tényleg tetszetős eszmét megkedveltetni, azt ma még nem tudni. Kevéssé foglalkozott vele a közvélemény és a sajtó, amely néhány hónap előtt csupán egy szűkszavú félhivatalos kommunikét tett közzé, hírül adván, hogy a kereskedelmi miniszterium közlekedésügyi akadémia tervén dolgozik és hogy abban a vasuti, hajózási és postai szolgálatra fognak kiképezni. Félhivatalosan csupán ennyit tartottak szükségesnek közölni. Sem az intézet látogatásának föltételeiről, sem a föllállítás részleteiről nem világosították föl a közvéleményt, sőt még azt sem hozták nyilvánosságra, hogy az akadémia ügyében nemrégiben szaktanácskozás volt a kereskedelemügyi miniszteriumban.

Pedig a szigorúan bizalmasnak kimondott ankét lefolyása rendkívül érdekes és a miniszterium szempontjából igen tanulságos volt. Szterényi József államtitkár elnöklete alatt résztvettek azon a vasuti és hajózási főfelügyelőség, a Máv. igazgatóságának kiküldöttjein kívül az összes magyarországi nagyobb vasutak képviselői, akiknek túlnyomó része erőteljesen sikra szállt az akadémia tervével szemben. De nemcsak a nem állami vasutak delegáltjai, hanem a Máv. résztvevői közül is Ludwig Gyula elnökgazgató és Kotányi Zsigmond igazgató helytelenítették az eszmét, amelynek pártfogója csak Neugebauer Viktor igazgató személyében

akadt. Ellene foglalt állást Gellényi Ernő főmérnök, az Arad-csanádi vasutak kiküldöttje is.

A szaktanácskozásokat tudvalevőleg elnöki rezümével szokták berekeszteni és ennek során rendszerint kijelenti az elnök, hogy a hallottakat mérlegelni és lehetőleg figyelembe is fogják venni. Ezen a szaktanácskozáson azonban a résztvevők nem csekély álmélkodására nem így volt. Szterényi államtitkár — amint azt egyik delegálttól megtudtuk — a sablontól eltérőleg, kerekén kijelentette, hogy hiábavaló minden diskusszió, a miniszter ur ő nagyméltóságának eltökélt szándéka, hogy ezt az akciót a legrövidebb idő alatt keresztülviszi.

Kárba veszett tehát a hivatott szakférfiak állásfoglalása, világos okfejtésük, hogy a vasutas szolgálat egyedüli alapos elsajátítására a gyakorlat az út, a szürke elmélet — még ha akadémia mérik is — mitsem ér s ezért vétek az intézetre egy fillért is költeni. A lánchid melletti palotában a nagyur kimondta a szentenciát és a *sic volo, sic jubeo*-val szemben hatástalan minden józan érvelés.

A kereskedelmi kormányzat tehát az előkelő szakférfiak véleményével szemben ráoktrojálta a maga fölfogását olyan vasuti intézmény megteremtése dolgában, amelynek fölöslegességénél csak a nyomában járó erkölcsi kár nagyobb.

Az akadémisták privilégiuma.

De azért egy haszna mégis volt a szaktanácskozásnak. Megtudtuk azon a résztvevők és általuk az egész ország vasutaskara, hogy a tervezett akadémia mi lesz a rendeltetése? Az új intézetbe, amely mellett fontartának az eddigi vasutas- és posta-tisztképző tanfolyamokat, a tényleges szolgálatban levő vasutasok közül évenként berendelnének ötven tisztviselőt, akik erre az államköltségen történendő kiképzésre „kiváló tehetség és rátermettség folytán” érdemeket szereztek. Másik alapföltétele az akadémia való bejutásnak az, hogy az illető tisztviselőknek egyetemi képesítésük legyen, vagyis jogi vagy mérnöki oklevéllel kell bírniok. E tisztviselők azután az új intézetben magasabb elméleti kiképzésben részesülnek és hivatottak lesznek arra, hogy a vezető állásokat kizárólag velük töltsék be.

Ez a punctum saliens a dolognak. Az akadémia tehát azért akarja Kossuth Ferenc föllátni, mert megirigyelte a hadsereg hatalmasságait és magának is valami vezérkar-félt akar szervezni. Az intézetből kikerülő vasutas-generalstáblerek azután elfoglalják az összes vezető pozíciókat és bármekkora tudást, ügyességet és szorgalmat fejtsenek is ki a tisztviselők százai, az ő karrierjük másodrangu állásokban megreked, mert a vezéri szerepeket kizárólag az akadémia berendeitnek fogják kiosztani.

Es mivel szolgáltak rá ezek a leendő vezérkari vasutas- vagy postástisztek arra a különös kedvezésre, amelyben a tisztviselők zömének rovására részük lesz? Igaz, hogy az akadémia sokoldalú és talán mélyseges elméleti tudást igyekeznek majd a hallgatókba becsöppenteni. De ha valahol, úgy bizonyára a vasutas szolgálatnál régi tapasztalat és kézen fekvő igazság, hogy elméleti képzettséggel nem lehet a közlekedésügyet vezető állásokból dirigálni. Ezt hivatalosan is elismerték, amikor a vasutas-képző tanfolyam szabályzatát úgy készítették el, hogy a záróvizsga letételére csak három havi gyakorlati szolgálat után bocsátják a jelölteket. Természetes, a három hónap kevés ahhoz, hogy a tisztán elméleti ismeretekkel táplálkozott vasutas már hasznavehető tagja legyen a karnak és csak a hosszú gyakorlat, az élő organumnak közvetlen és nem könyvek-

ből való tanulmányozása után lesz a közlekedésügynek nemcsak lelkes, hanem minden forgalmi nehézséggel megbirkózó katonája, amelyre az országnak a szűkmarku és rövidlátó vasuti politika mellett imminens szüksége van.

Őrszemek a vasutas karban.

Már most a kereskedelmi kormányzat gondol merészet és nagyot s oly intézmény létesítésébe fog, amelynek révén a vasutasok zömét arra kárhoztatja, hogy örökösen kisebb sorban húzódjának meg, mert csak a kiválasztottak juthatnak a diszes és jól dotált állásokba. A kiválasztottak azok lesznek, akik szerencsések voltak egyetemi képzettséget szerezhetni és akiket a kiválóan tehetségesnek és rátermettnek minősítenek.

Alljunk meg egy kissé annál a föltételnél, amelyet a jogi vagy technikai oklevél bírásához fűznek. Való, hogy bizonyos vasutas állások derekas betöltéséhez szükséges a jogi vagy különösen a mérnöki képzettség. De a mai óriási forgalom lebonyolításánál ezek az egyetemet végzett tisztviselők sem többet, sem hasznosabbat nem produkáltak, mint a tisztviselők százai, akiknek nincs meg az a felsőbb képzettségük. Hogy példát említsünk, fölhozzuk, hogy az aradi üzletvezetőségnek több vezető állásban levő tisztviselője nem végzett sem egyetemet, sem műegyetemet s mégis kitűnően töltik be állásaikat. Az aztán már egyenesen neveléses, hogy jogvégzett tisztviselőkkel olyan ügyeket végeztetnek, — létszámvezetés, szabad jegyek kiállítás, — amihez igazán kár volt jogbölcseletet, politikát és egyéb a vasuti szolgálatban hasznavehetetlen elméleteket megtanulni. Sok vonatkozásban így áll a képzettség szükségességének kérdése a mérnökök alkalmazásánál is. Megfelelő munkakörben természetesen nélkülözhetetlenek, de a külforgalmi és igazgatási szakban semmivel sem különb a szolgálatuk értéke, mint a hosszú gyakorlat során megedződött, a közlekedés minden csinyját-binyját ismerő egyéb tisztviselő.

Csak diplomával!

A másik nem kevésbé szerencsétlen föltétele az akadémia való berendelésnek a kitűnő minősítés. Itt elég rámutatni arra a rettenetes morbus hungaricusra, a mindenható protekcióra, amelyvel szemben minden kormányrendszer tehetetlen. bármennyire purifikálónak mondja is magát. Az őrszem-elmélet tudvalevőleg ma is divik és mindig virágozni fog nemcsak az ország jelentős állásainak betöltésénél, hanem a kisebbeknél is. Őrszemek — mondja a mai kormányzat és példáját követni fogják — mindennél kellenek és elképzelhetlen, hogy a sok ezer tagot számláló vasutas testületből is nem azokat fogják a vasutas-vezérkarba kiválogatni, akiket politikai szolgálataikért jutalmazni akarnak, hanem azokat, akik tehetségük és rátermettségük révén megérdemlik. Ezt természetesen majd köröm szakadtáig tagadják, de a valóság ez marad még akkor is, ha jogcím szerzése végett a protezsáltak minősítési táblázatát telefirkálják a legelismertebb és leghizelgőbb frázisokkal.

Végére értünk a terv bírálatának, amelynek konkluziója nem lehet más, mint a meghívott és a terv elbírálására illetékes szakférfiak véleménye olt. Amit ők mondtak a várhegy alatt elhúzózó miniszteri palotában, ugyanazt kell tartania mindenkinek, aki elfogulatlanul ítél egy miniszteri tervezettel szemben és akit nem ingat meg nézetében az sem, hogy Kossuth Ferenc ragaszkodik az eszme kivételéhez.

Az akadémia fölösleges és céltalan. Melegágya; lesz a protekciónak, egyes kiválasztottakat vezető állásba juttat a nagy zöm sérel-

mére és ezért csak arra alkalmas, hogy az amugy is elkeseredett vasutasok hangulatát még jobban deprinálja. Csak természetes, hogy a vasutasok a nevelendő vezérkarban bántó mellőzésüknek és anyagi sérelmeiknek okát fogják látni és hiába végeztek az előretolt pozíciókban levő tisztviselők akadémiát, az ambíció és lelkesedés nélkül működő, keserűséggel eltöltött vasutasokkal nem fognak a közlekedés-ügy javára dolgozhatnak.

HIREK.

A képviselő ur adósságai.

Arad, március 6.

Viharos közgyűlése volt ma — amint Aszódról jelentik — az Aszódi takarékpénztár részvénytársaságnak. Az intézet segédkezet nyújtott oly büncselekményhez, amelyet a büntető törvénykönyv öt évig terjedhető fegyházzal sújt. Gál András függetlenségi országgyűlési képviselő ellen a takarékpénztár 30000 korona iránt váltópórt indított és lefoglalta képviselői fizetését. A váltóra azonban ellenértéket senkinek nem adott. Az intézet ügyésze, Gál Elek dr., a képviselő öcséje, segédkezett a manipulációnál.

A visszaélést egyik részvényes pattantotta ki, aki egész csomó manipulációról rántotta le a leplet és követelte, hogy állapítsák meg egy azonnal megejtendő vizsgálat által hogy az intézet könyveiben lap nyitattott Gál András lefoglalt fizetésére előleg címen. A részvényes követelte annak megállapítását, hogy a letiltás alapját képező váltóra az intézet soha egy fillér ellenértéket nem adott s a letiltást csak azért eszközölték, hogy Gál András mintegy harminc hitelezőjének 16,000 korona követelése elől a fedezeti alapot elvonja.

A közgyűlésen a vizsgálat elrendelése iránti indítványt mellőzték, mert az ügyvezető igazgató, Micsinay Ernő és Gál Elek dr. beismerték a vád valóságát.

A megcsalt és kijátszott hitelezők egyrésze a mai nap folyamán bünyenítő feljelentést tett az aszódi takarékpénztár ellen. Miután a takarékpénztár vezetője már beismerte a bünyös üzelmeket, ugyancsak kinos panamába tekinthet bele a nagyközönség.

— **Érdekes vendég a Házban.** Budapest-ről sürgönyzik: A képviselőháznak ma délelőtt érdekes vendége volt. A volt japán miniszterelnöknek, Okuma grófnak fia látogatta meg a Házat, több előkelő japán kíséretében. Az öreg Okuma gróf jelenleg az ellenzék vezére és arról nevezetes, hogy ő alapította és építette Japánban az első egyetemet. Az előkelő idegent a képviselőház folyosóján több képviselő megkérdezte, hogy Japánban miként vélekednek Magyarország nemzeti törekvéseiről. Okuma gróf erre ezt válaszolta:

— Japán közvéleménye nagy érdeklődéssel kíséri a magyar eseményeket és nem tudja föl-fogni, hogy ilyen nagy és hatalmas ország még eddig nem tudta kivívni Ausztriával szemben teljes függetlenségét.

— **Temesvár nem kap egyetemet.** Budapest-ről táviratozzák: Temesvár város küldöttsége ma tisztelgett Apponyi Albert gróf kultuszminiszternél, a harmadik egyetemnek Temesvárról leendő elhelyezése iránt. Teibisz Károly polgármester beszédére a miniszter azt felelte, hogy ismeri Temesvár nagy jelentőségét és sajnálja, hogy most nem teljesítheti a város kérelmét. A jövőre nézve azonban annyit mondhat, hogy a város számíthat az állam támogatására minden kulturális törekvésében. A küldöttség Wekerle Sándor miniszterelnöknél, a város képviselőjénél is tisztelgett.

— **Egy aradi rendőrhadnagy nyugdíjaztatása.** Masztig Emil rendőrhadnagy, aki körülbelül egy esztendeig tartó szabadságon van, ma benyújtotta nyugdíjaztatása iránti kérvényét Varjassy Lajos polgármesterhez. Masztig tíz évig állott a város szolgálatában s így évi 800 korona nyugdíjat fog kapni. A nyugdíj-bizottság a napokban tárgyalja a kérvényt.

— **Az élelmiszerhamisítás és a polgármester.** Szekely Salamon dr., az országos kémiai intézet fővegyésze, mint halljuk, vizsgálatot tartott az aradi fűszerkereskedésekben. Varjassy Lajos polgármester a vizsgálat után jelentéstételre hívta fel a főkapitányt. Sarlot Domokos főkapitány ma terjesztette a polgármester elé jelentését és ebben kijelenti, hogy a fővegyész 26 termékből vett magához mintákat s ezeket a kapitányi hivatal vegyelemzés végett felküldte az országos kémiai intézethez. Mihelyt a vegyi vizsgálat eredménye leérkezik Aradra, meg fogja indítani a kihágási eljárást a kereskedők ellen, amennyiben erre szükség lesz. A polgármester a főkapitány jelentését tudomásul vette.

— **Házasság.** Lederer Simon, magyar államvasuti gépészmérnök f. hó 3-án tartotta esküvőjét Leopold Frida kisasszonnyal. Leopold Adolf aradi borkereskedő és aradhegyaljai szőlőnagybirtokos leányával.

— **Kovács Dezső,** az arad-csanádi vasutak makói állomásának tisztviselője, ma vezette oltárhoz Lélek Mariska kisasszonyt, Lélek István makói ipartestületi elnök leányát.

— **Egy szintársulat botránya.** Pozsony-ból táviratozzák: A pozsonyi szintársulat egyrésze fizetését nem kapta meg s a folytonos halogató miatt feljelentette a színigazgatót a színészegyesület tanácsánál. Andorffy színigazgató ezért ma kiutasította az illetőket szintársulatának üléséről s kijelentette nekik, hogy el vannak bocsájtva. Erre óriási botrány tört ki. A színészek inzultálni akarták az igazgatót, ami nagy verekedésre adott okot. Sárosi színésznek két ujját összezúzták. Ma este a társulatban támadt hiányok miatt a kitűzött darab helyett egy másikat kellett előadni.

— **A vaggongyár terjeszkedése.** Az aradi Weitzer-féle vaggongyár igazgatósága, mint megírtuk, az üzem nagyobbitása végett ki akarja bővíteni a gyárat. Az igazgatóság arra kérte a várost, hogy a gyár kibővítésének céljaira megfelelő területet adjon el a gyárnak. Az építészeti bizottság a múlt héten helyszíni szemlét tartott a vaggongyárban és az igazgatóságtól négyszögölenként tíz koronát kért, az igazgatóság ellenben csak hat koronát ajánlott. Az építészeti bizottság ma délutáni ülésén foglalkozott az igazgatóság ajánlatával és elfogadta azt. A bizottság ilyen irányban tesz jelentést a közgyűlésnek.

— **Március 15. Eleken.** Eleki tudósítónk jelenti: Hétfőn, ifj. Mahler György országgyűlési képviselő meghívására, egybegyűltek az összes hivatalos és társadalmi testületek vezetői és elhatározták, hogy március idusát ünnepélylyel összekötött társasvacsorával ünneplik meg. Az ünnepélyt bevezeti ifj. Mahler György képviselő beszéde. Fülöp Lajos dr. szolgabíró magyar, Braun Ferenc német nyelven mond beszédet. A „Talpra magyar”-t Tisch Rezső, a Március 15. című költeményt pedig Niedermayer József szavalja.

— **Több lesz a bérkocsi.** Sarlot Domokos főkapitány javaslatot terjeszt az e havi törvényhatósági közgyűlés elé, hogy az egyfogatú bérkocsik számát hattal szaporítsa. A főkapitány azzal indokolja javaslatát, hogy több bérkocsira van szükség, mert az Aradhegyaljai motoros végállomása a városban van.

— **Halálozás.** Özv. Grabner Pálné, tekintélyes aradi borkereskedőnő ma reggel 54 éves korában hirtelen meghalt. Az elhunyt családja és kiterjedt rokonság gyászolja.

— **Egy miniszter balesete.** Rómából táviratozzák: Massimo olasz pénzügyminiszter ma a kamara miniszteri szobájában hirtelen elájult és összeesett. A jelenvolt két államtitkár lakására vitte a minisztert, aki most súlyos beteg. Egész városban óriási a részvét.

— **Missz Allan — leckéztet.** Missz Maud Allan, a meztelen táncosnő tegnapelőtt a győri közönséget gyönyörködtette művészi táncával. A produkciónak kissé kinos incidense is volt s erről az egyik győri újság a következőket írja: Azok, akik lábujjhegyen perdülő és csillagokat rugó balletet vártak, kétségkívül csalatkoztak. Megirhatjuk, hogy az ismert trikkómentes kosztümök dacára miss Allan sokkal diszkrétebben táncolt, mint ahogyan akárhány primadonnánk trikósan szertelenkedik. Volt az estének egy kellemetlen incidense, az egyik táncszám alatt tulságosan hangos megjegyzések és azok nyomán nevetések hangzottak, mire miss Allan táncát félbeszakította és felkérte a közönséget, hogy kinevetéssel ne zavarják, mert hiszen senkinek sem kötelessége tánca végignézése, ha az nem tetszik. Ettől kezdve csendben járta táncait, amelyeknek hatása is fokozódott.

— **Reform a papirgyárban.** Az aradi szalmaanyagpapirgyár igazgatósága tudvalevőleg nagyobb szabású reformot akar a gyárban meghonosítani, amelylyel a gyár kellemetlen illatát megszüntetné. Ezt a Scott-féle körforgó kemence alkalmazásával akarja elérni az igazgatóság, amely a kemence létesítésére 600 négyszögölnyi területet kért a várostól. A gazdasági szék ma délelőtt helyszíni szemlét tartott a gyárban és azt a javaslatot terjeszti a közgyűlés elé, hogy a védőtítés mentén elterülő területből adja át a papirgyárnak a kért telket négyszögölenként két koronáért.

— **Öngyilkos aradi asszony.** Ma reggel kilenc órakor Kovács Margit 29 éves házvezetőnő. Szél utca 9-k szám alatti lakásán öngyilkossági szándékból lugkő oldatot ivott. A helyszínen megjelent Berecz Ferenc rendőrkapitány és Hecht Adolf dr. kerületi orvos. Az öngyilkosjelöltet kihallgatták. Tettét életuntségéből követte el. Kovács Margit könnyebb fajta belső sérüléseket szenvedett.

— **A főkapitány a rendőrökért.** Sarlot Domokos főkapitány ma javaslatot terjesztett a törvényhatósági bizottsághoz, hogy a rendőrtisztviselők és a rendőrök magánszolgálatainak díjazását emelje. A főkapitány arra kéri a közgyűlést, hogy erre vonatkozólag szabályrendeletet alkosson.

— **Játékgyár Aradon.** Werther Hugó békéscsabai játékgyáros beadványt intézett a városhoz, hogy Aradon játékgyárat akar létesíteni. Beadványában felsorolja mindazokat a kedvezményeket, amelyeket Csaba városa nyújt neki. Werther arra kéri Aradvárosát, hogy ingyen telket, községi adómentességet és bizonyos szubvenciót adjon a létesítendő gyár céljaira. Varjassy Lajos polgármester azzal terjeszti a beadványt a közgyűlés elé, hogy az abban foglalt kérések tanulmányozására bizottságot küldjön ki.

— **A megye jövő évi választói.** Aradvármegye központi választmánya ma Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán elnöklete alatt ülést tartott, amelyen Schill József főjegyző előadása alapján megválasztotta a megye jövő évi képviselőválasztóit összeíró küldöttségeket. Ezek e hónap második felében megkezdik működésüket a választókerületek székhelyein.

— **Strassnoff büntetését leszállították.** Zágráb-ból táviratozzák: Az itteni legfelsőbb törvényszék elvetette Strassnoff Ignác semmiségi panaszát, de büntetését a zágrábi kanokoknál elkövetett csalásaiért öt esztendőre háromra szállította le.

— **Leégett üveggyár.** *Hermesvölgy*ről táv-iratozzák: Az itteni üveggyár, amely az Első magyar üveggyár-részvénytársaság tulajdona, ma teljesen leégett. A kár meghaladja az egy millió koronát.

— **Váltóhamisítással vádolt aradi vendéglős.** *Éles* Béla dr. aradi ügyvéd *Palkovics* Béla pankotai kereskedő nevében feljelentést adott be az aradi rendőrség bünyügyi osztályához *Palkovics* Péter aradi vendéglős ellen. A feljelentés szerint *Palkovics* Péter *váltót hamisított* öccse, *Palkovics* Béla nevére. *Greén* Nándor tb. főkapitány, a bünyügyi osztály vezetője ma kihallgatta a vendéglőst, aki tagadta a váltóhamisítást. *Greén* a napokban ki fogja hallgatni *Palkovics* Bélát is.

— **Aradi műépítész sikere.** A fogarasi gimnázium 370 ezer koronás építkezésre hirdetett pályázatot, amelyben több aradi vállalkozó is részt vett. Az összmunkákra pályázott *Schiffer* Miksa budapesti vállalkozó, *Koch* Jenő, a *Fogarasi hitelszövetkezet* és *Steiner* József aradi műépítész. Az asztalosmunkákra *Czeiler* és *Szathmáry*, a lakatmunkákra *Stoll* Béla, a mázólok munkákra *Czeiler* István s a festőmunkákra *Glück* József aradi iparosok pályáztak. Az összmunkákra pályázók közül *Steiner* József ajánlatát találták legelőnyösebbnek és ezt terjesztik fel a kultuszminiszteriumhoz elfogadás végett.

— **Aradmegye gazdasági tudósítói.** A m. kir. földmívelésügyi miniszter Arad vármegyében *Vaja* Antal glogováci lakost, *Rátky* Frigyes pusztasofronyai lakost, *Urhegyi* Jenő újpánáti lakost és *Koncz* Benő gyoroki lakost az aradi járásra nézve, *Mészáros* Sándor klemimajori lakost és *Philipp* Gyula nagypéli lakost az eleki járásra nézve, *Nitsch* Rezső barakonyi lakost és *Nagy* Árpád pusztai Istvánházi lakost a borosjenői járásra nézve, *Novák* Péter vaszójai lakost, *Bosnyák* József holdmészesi lakost és *Váradi* Török Gyula déznai lakost a borosbesi járásra nézve, *Kralovánszky* Kálmán seprősi lakost és *Marek* Béla facsetpusztai lakost a kisjenői járásra nézve, *Mateavits* Béla kisperegri lakost, *Hembach* Kamill magyarpécskai lakost és *Friedmann* Gyula szemlaki lakost a pécskai járásra nézve, *Kontz* Zsigmond tautai lakost a ternovai járásra nézve, *Mahler* Mihály pankotai lakost és *Baczoni* Kálmán kereki lakost a világosi járásra nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— **Együtt a halalba.** Budapesti tudósítónk jelenti: Ma éjjel a Gát- és Szvetenay-utcák sarkán *Berger* Vilma 15 éves és *Szabó* Irén 16 éves munkásleányok lugkőoldatot ittak. Súlyos sérüléseket szenvedtek. A Szent István-kórházban, ahova a mentők szállították a két leányt, azt vallották, hogy jó barátnők és kishirdetés útján együttesen ismerkedtek meg egy fiatal emberrel. Mindketten beleszerettek és mert egyik sem akart lemondani, elhatározták, hogy mindketten meghalnak. Tegnap este összeszedték, ami pénzüik volt és elmentek mulatni. A mulatság befejezésével azután az utcán megitták az előre elkészített lugkőoldatot.

— **Gyomor és cukorbetegség** figyelmébe. *Glasner* udvari szállító cégtől naponta érkezik friss *Graham* és *Aleuron*at kenyér. *Záray* Géza csemegekészítő. 3999

— **A zsinagógából.** A zsinagóga előjárósága ezennel köztudomásra hozza, hogy az istentisztelet úgy szombaton mint köznapokon további intézkedésig reggel 1/27 és este 1/26 órákor kezdődik.

— **Ismeretterjesztő előadások.** Megemlékeztünk már azokról a felolvasásokról, melyeket *Apponyi* Albert gróf kultuszminiszter leirata alapján *Besskó* Jenő és *Kisfalusi* István gimnáziumi tanárok tartanak. A második felolvasást az aradi kir. főgimnázium disztermében a hó 8 án, pénteken tartja meg *Kisfalusi* István tanár „*Képek a tropikus növényvilágból*” címen. Az előadást vetített képek kísérik. Az előadás ingyenes. Kezdeté fél 6 órákor. Minden érdeklődőt szívesen látnak.

— **Birtokcsere.** Az aradi kir. törvényszék telekkönyvében az elmúlt héten a következő tulajdonjogi változásokat jegyezték fel: *Jaczkó* György és neje *Sági* Rozália eladják az aradi 4032 sz. tjkvben felvett *Orovil-utca* 41. sz. házat 1200 k.-ért *Szimulov* György és neje *Milinkovits* Lenkának. — *Sztupár* Illés és neje *Kohán* Zsófia eladják az aradi 5401 sz. tjkvben felvett *Temető-utca* 34. sz. házat 2040 k.-ért *Magyar* Istvánné *Rigó* Erzsébetnek. — *Káposzta* Imre és neje *Sárosi* Vera eladják az aradi 6920 sz. tjkvben felvett *kurticsi-ut* 16. sz. házat 2500 k.-ért *Fekete* József és neje *Hidvégi* Juliskának. — *Ács* József és neje eladják az aradi 6253 sz. tjkvben felvett szántót 2700 k.-ért *Balázs* Péter és társainak. — *Mossóty* István eladja az aradi 7370. sz. telekjegyzőkönyvben felvett szántót 1600 koronáért *Kurticsán* Istvánnak. — *Masztig* Emilné *Kiss* Klótild és tulajdonostársai eladják az aradi 744. sz. tjkvben felvett *Batthyány-utca* 28. sz. házat 6000 koronáért *Hajós* Árpád és neje *Keppich* Ellának. — *Ilka* György eladja az aradi 2549. sz. tjkvben felvett *Vágóhid-utca* 36. sz. házat 1000 koronáért *Mikulán* Demeternek. — *Otyis* András és neje eladják az aradi 7378. sz. tjkvben felvett *Miklós-utca* 46. sz. házat 800 koronáért *Otlakán* Milentie és neje *Mán* Zsófiának. — *Özv.* *Kun* Imréné eladja az aradi 7259. sz. tjkvben felvett 127 □-ól *Radnai-úti* üres telket 3048 koronáért *Perlmutter* Adolfnak.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az aradi izr. népkonyha részére az elmúlt hónapban a következő nemesszivü adományok érkeztek be: *özv.* *Róth* Bernátné 20 kor., *dr.* *Apor* Lipótné 12 kor., *Aradi* betegsegélyző egyesület 15 kor. 43 fill., *Csillag* Lajosné, *dr.* *Pálmai* Lajosné, *dr.* *Székely* Inigó, *dr.* *Schuster* Henrikné, *Kapponi* Márton (*Brassó*), *Goldschmidt* Sándorné, *Kell* Dávidné, *Révész* Adolfné, *Funkelstein* Józsefné 10—10 kor., *Assael* Ad. *Abrahámné*, *Névtelen* 5—5 koronát, *Steinbach* Sándor 4 koronát. Ezen nemesszivü adományokért ezuton is benső köszönetét fejezi ki az elnökség.

— **Szi vasy** István, kárpitos és diszító, *Weitzer*-*János* utca 19. szám alatt, elvállal ebben a szakmában a legszebb és legdíszesebb kivittel munkákat, gyorsan és jutányos árák mellett. 421

— **Praeservativ** ideális legjobb minőségben *Vojtek* és *Weisz*nál. 201

Le a kalappal!

Egy kalap nyilatkozat.

Hol marad Shakespeare?

Arad, március 6.

A színház körül az összes borotvált arcú urak és mosolygós arcú hölgyek nagyméretű izgalomban vannak. A tegnapi kalapafférből kifolyólag a színtársulat tagjai két táborra szakadtak: a *felakalappal*-pártra és a *leakalappal*-pártra. Az ellenséges seregek között egyelőre még nem került összetűzésre a dolog, mivel a leakalappal-párt élére ma odaállott *Szendrey* Mihály is, aki rögtön konstataálta a *Velencei kalmár* szövegkönyvéből, hogy mivel ott kalapról szó sincs, *Keszler* Ede csupán a brit óriás szellemi hagyatékát gazdagította egy sorral, mikor a színpadon reá kiáltott *Pápay* József-re:

— Vegye le a kalapját!

Miután pedig a szellemi kincsek gyarapítása miatt senkit sem lehet hirtelileg lenyilatkozni, *Szendrey* Mihály ma a következő nyilatkozatot küldötte be hozzánk:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Hét napi távollét után hazaérve, meglepetve olvastam a „*Velencei kalmár*” kalapügyét és engedje meg, hogy *Pápai* József, társulatom igen tisztelt kardalosának nyilatkozatára itt válaszoljak:

Pápai ur! Ha ön okosabb volna a rendező-jenél és csak annyit tanult volna, mint a rendezője, akkor önök megfordított állásban lennének Aradon. *Pápai* ur, ön nem katonát játszott, hanem egy kereskedő hírvívőjét, s a katonákra sem állt akkor még a mostani főrúf, amely csak a főveg fentartását hagyja meg, de nem engedi meg a *köszönet* nélkül való belépést sehova sem. Erre pedig

mind a civileket, mind a katonákat nem a színpadi rendező, hanem az elemi iskolaitanító szokta kioktatni. Mikor ön a próbán nem tudva ennyit, köszönet nélkül lépett be egy hölgytársaságba, a rendezője figyelmeztette, hogy *Portiának* kezét csókol, mély bókkal üdvözöl mindenkit s csak azután kezdi szerepét; sőt jelenését emiatt meg is ismételtette Önnel.

És végre, *Pápai* ur, Ön a színházi törvényszéken keményen meg lesz büntetve, mert az ön jelenlegi viselkedése, amivel egy képzett, tanult és ambiciózus felebbvalóját a nyilvánosság előtt leszólja, az aradi nemzeti színháznál szokásban nem volt és reményilem, az ön tisztelt távozása után nem is lesz.

Arad, 1907. március hó 6.

Kitünő tisztelettel

Szendrey Mihály,
színiigazgató.

Keszler Ede is nyilatkozik, még pedig ilyenképp:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

A személyem ellen *Pápai*, a helybeli színház kardalosa által szórt piszkolódo rágalomokra vonatkozólag, igazgatóm válasza után csak annak kijelentésére szoritkozom, hogy megtettem ellene a törvényeink által előirt lépéseket. Kiváló tisztelettel

Keszler Ede,

az Aradi Nemzeti Színház tagja
és drámai rendezője.

Szóval most már *Shakespeare*n kívül az összes érdekeltek nyilatkoztak. A színház feketetáblájára pedig nemsokára felkerül a figyelmeztetés:

TÖRVÉNYSZÉKI TÁRGYALÁS

- a kalapipar ügyében.

A vádhatóságot képviseli: *Bánáthi* Ede.

Sugó: *Bl* za *Károly*.

Amint értesülünk, *Pápai* József vádolt *Szendrey* levele ellen jogorvoslattal fog élni és követelni fogja, hogy mondjon le az igazgatóságról, mert különben befolyásolni találná a függetlennek egyáltalában nem nevezhető bíróságot.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: *Déryné ifiasszony*, színmű. (Bérlet B.)

Péntek: *Déryné ifiasszony*, színmű (Bérlet C.)

Szombat: A víg özvegy, operette. *Zilahy*-*Singhoffer* Vilma vendégfőléptével (A. bérletszünet)

Vasárnap: Délután: A leányka, operette. Este: *Gül-Baba*, operette *Zilahy*-*Singhoffer* Vilma vendégfőléptével (B. bérletszünet.)

Déryné ifiasszony.

(Színjáték 3 felvonásban. Irta: *Herczeg* Ferenc. Bemutató előadás.)

A nagyoknak mindig van mondanivalójuk s amit mondanak, mindig érdemes a meghallgatásra. *Herczeg* Ferenc, a magyar irodalom egyik legnagyobbja, lángelméjének gazdag tárházából megint nagy ajándékkal lepte meg a magyar irodalmat, színpadot és közönséget. *Déryné ifiasszony* címmel a magyar színészet multjából, a nemzet vándor apostolainak nyomorúsággal teli életéből szedett bokkrétába sok-sok szomorú, amellet kedves epizódot, melyek megkapják az embert, szívhez szólnak és kedves emléket hagynak maguk után. *Déryné* a központja a darabnak. *Déryné* a magyar színészet legnagyobb jelensége, kinek nagy szellemre valló naplója ihlette meg *Herczeg* Ferencet ma bemutatott darabjának megírására. Tiszta, nemes poezis ez a darab, szívet, lelket gyönyörködtető. Minden alak egy régen letűnt kedves emlékü kornak emlékeztetője. Az egész darab levegője tele van hangulattal, patyolat fehér színnel, édes levendula illattal. Melyikünk

nem emlékszik vissza szívesen a nagyapáinknál látott öblös karosszékekre, a pipa-állványra, a sok fiókos sifonérra.

Más volt azokban a szobákban a levegő, a hangulat, az emberek, minden, minden, amit manapság csak igazán költői megszólaltatásban tudunk igazán, szívből élvezni. Herczeg Ferenc, a magyar szó nagymestere, elibénk tudta varázsolni, a poézis megkapó erejével azt a képet, mely után önkéntelenül is sokszor sóvárgunk, de a maga hamisítatlan erediségében csak ő tudta elénk varázsolni.

A darabnak meséje ment minden raffinériától. Egyszerű, kedves mese, olyan, amilyent a darab valamikor élő alakjai a valóságban, az életben éltek le.

Thureczky táblabíró (*Várnay*) kuriájára betért a dúsgazdag kassai Szepessy gróf, (*Delly*) aki a kassai színház intendánsa. Imling német színigazgatóval német színtársulat szervezésében utaznak. Thureczky gyámja, Egressy Gábor, (*Beregi*) a későbbi nagy magyar színész, aki már háromszor szökött meg gyámja házából, hogy egy egy vándor színésztrupphoz csatlakozzék, éppen otthon tartózkodik, az öreg táblabíró tehát nem valami szívesen látja a színésztoborzó gróftól vendégül. Ugyanebben az időben érkezik a faluba Kilényi (*Szathmáry*) színigazgató társulatával. A kocsis a kopáló társaságot, miután fizetni nem tudnak, nem akarja Kassáig, utazásuk céljáig fuvarozni, hanem leteszi őket a faluban és követeli az addig járó viteldíjat. Az igazgató nem tud fizetni, végre is Déryné (*H. Novák Irén*) egyenliti ki a tartozást, odaadva nyakláncát és selyem vállkendőjét. A színészek hangos alkudozására kijön a mellékszobából Szepessy gróf, aki örömteljes meglepetéssel üdvözlí Déryné, aki iránt meleg vonzalommal viseltetik. A gróf és Imling kérlelni kezdik Déryné, hogy szerződjön a kassai német színtársulathoz. Déryné a legnagyobb kilátásokért sem akarja ott hagyni a magyar színészetet, így aztán, csak hogy Déryné Kassára menjen, a gróf az egész társulatot Kassára szerződteti. Kilényit elcsapja a társulat és helyébe Luby (*Borbély*) teszi meg direktornak. Imling, a német színigazgató beáll a társulathoz fodrásznak. Thureczkyék az ékes truppot szíves vendégszeretettel látják és jól tartva bocsájtják őket utnak Kassára.

A második felvonás Kassán Déryné lakásán játszik. A társulat lelke, csillaga Déryné. Az ő lakásán tartják még a próbákat is. Szepessy gróftól Déryné igaz, őszinte szerelem köti össze. Az egész város erről a szerelemtől beszél. A társulat tagjai irigységgel látják ezt a szerelmi viszonyt, de nem állják Déryné meggyanusítani sem, hogy Dérynének ebből a viszonyból nagy anyagi haszna is van, holott épp az ellenkezője áll, mert hogy a lakását kifizethesse, utolsó gyűrűjét is zálogba teszi. Szentpétery, (*Keszler*) Déryné visszautasított imádoja még Dérynével együtt lakó hugát is elviszi, mert nem tartja méltónak, hogy huga a grófi szeretővel együtt lakjék. A sok mende-monda teljesen lesújtja Déryné. Ekkor lopva Kassára érkezik Kilényi, aki időközben a kolozsvári színház igazgatója lett és megakartta szöktetni Déryné, aki nélkül magyar színtársulat nem tud megélni. Déryné, mert őszintén szereti a gróftól visszautasítja Kilényi ajánlatát. Kilényi el sem távozhott, megérkezik Szepessy grófné (*H. Körössy Juci*) kis fiával. Csodálja és tisztelje Dérynének. Ismeri a pietykát, melyeket a színésznőről és a grófról beszélnek, de nem hisz bennük, sokkal jobbnak, tisztábbnak tartja Déryné. Egyszerű, szívből fakadó szavakkal írja le férje iránti nagy szerelmét. Déryné mélyen meghatva hall-

gatja a grófnét. Nincs szava, tiszteli a szeretőt hitves és anya nagy szerelmét. A grófné távozik, Déryné előhívja Kilényit és aláírja a kolozsvári szerződést. Azonnal csomagoláshoz is látnak. Eközben a színtársulat neszét vette Kilényi megérkezésének, Déryné lakására mennek és mikor megtudják, hogy Déryné Kolozsvárra szerződött, az egész társulat direktorstól együtt Kolozsvárra szerződik, mert Déryné nélkül nem boldogulhatnak. Azonnal kocsira pakolnak és utnak indulnak.

Több napos utazás után, közvetlen a cél előtt, a kocsikereke eltörnek és az egész társulat a hegyek között várja az alkonyt, hogy gyalogszerrel vonuljon be Kolozsvárra. Utközben vígan mulatoznak, megérkezik a társulathoz Egressy Gábor, akit most már gyámja, Thureczky maga hoz a színtársulathoz. Alig, hogy átestek a viszontlátás örömein, megjön Szepessy gróf több hajdu kísérelében és fenyegetőzve követeli, hogy a társulat nyomban térjen vissza Kassára, ellenkezés esetén vasrerve viteti őket vissza. A megrémült színészeknek Thureczky kél védelmére. Erélyesen tiltakozik a gróf követelése és fenyegetése ellen. Mindannyi nemes ember, akihez senki ember fia ne nyuljon, mert olyan pört akaszt az illető nyakába, hogy száz év alatt sem ér véget. A gróf hiábavalónak lát mindent, lemondással vesz búcsút Déryné, aki az énekszóval távozó társulatot Kolozsvárra követi.

Ezt az idillikus mesét Herczeg Ferenc gazdag költészete ezernyi bájjal ruházta fel és küldte hódító körútra. Hódított nálunk is és hódítani fog mindannyiszor, ahányszor adni fogják.

Az előadás nagy gondra valló, művészi előadás volt. *H. Novák Irén* adta a címszerepet. Ilyen volt Déryné, ilyennek álmotta Herczeg Ferenc. Végtelen báj minden szavában, minden mozdulatában. Ez a nagytehetségű asszony művészetének minden tudását, művészetét, egész lelkét vitte ebbe a poetikus szép szerepbe. Tökéletes volt, elbájolt és meghódított mindenkit. Sikere? szenzáció volt. A második felvonásban egy kis dal énekel. Ez a dal, a dalba öntött báj volt, a taps pedig, melyet érte kapott, az elragadtatás volt.

Nagyon jó volt *Delly*, Szepessy gróf szerepében. Finoman megjátszott, öntudatos, értékes alakítás volt. *Várnay Thureczkyja*, egyike volt a művész legsikerültebb alakításának. Tipikus, kedves, igazi táblabíró volt. *H. Körössy Juci* sok érzéssel adta a grófnét. Nagyon jók voltak *Borbély*, *Szathmáry*, *Ujj Kálmán*, aki igazán értékes tehetség és *Beregi Benkőné* mulatságos direktorné volt.

A rendezés: él volna pár megjegyzésünk. A harmincas évek színészei a magyar nemességből kerültek ki. Csupa lelkes, a művészetért, a hazáért rajongó ifju vette kezébe a vándorbotot és lett a magyar nyelv apostolává. Éheztek, de azért nem ugráltak a kolbász láttára. A tömegjeleneteket tehát kevesebb lármáva kell megcsinálni. Az első és harmadik felvonás díszletezése kifogástalanul szép volt. A második felvonásban Déryné szobája azonban sokkal derűsebb, intímabb, művészibb és nőiesebb legyen. Ez csak növelné a hatást.

Egészen nagy és méltó siker volt.

H. G.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Aradi államtisztviselők közgyűlése.** A állami tisztviselők Országos Egyesületének aradi köre 1907. évi március hó 10-én d. e. 11 óra kor, Aradon a kir. törvényszék nagy tárgyalási termében rendes évi közgyűlést tart, melyre a tagokat ezuton is meghívja *Kosinszky* Viktor társelnök, ifj. *Schweigert* Péter titkár. Tárgyso-

rozat: Évi jelentés a kör tevékenységéről. Számvizsgálók jelentése a lefolyt év számadásáról. Jövő évi költségvetés. Tisztviselői hitelszövetkezet létesítése iránti előterjesztés. Új tisztikar választása. Időközben beérkező esetleges egyéb indítványok. Indítványok a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal írásban n. utjandók be.

(*) **A Rákóczi-asztaltársaság** választmánya folyó hó 7-én, csütörtökön este 8 órakor ülést tart. Tárgy: a felavató ünnepély előkészítése.

A románok Apponyi ellen.

Elmennek a királyig.

A kiegyezés ügye.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése —

Arad, március 6

A politika szereplőit most a kiegyezési kérdések mellett a románoknak a nem állami tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat elleni agitációja foglalkoztatja. Obstrukciós hírek röpködnek a Ház folyosóján s maguk a nemzetiségi képviselők nem tulságos kategorikusan cáfolják ezeket a híreket.

A nemzetiségi akciójáról s a többi politikai eseményekről alábbi tudósításunk számol be:

Budapest-ről táviratozzák: *Metianu* nagy-szebeni román metropolita, *Popea* karánsebesi és *Pap I. János aradi* püspökök Budapestre érkeztek, hogy átnyujtsák *Apponyi* Albert grófnak a memorandumot, amelyben kifejlik a románok álláspontját a nem állami tanítók fizetésrendezésére vonatkozó törvényjavaslattal szemben. A püspökök holnapra kihallgatást kértek a minisztertől. Ha ezt nem kapják meg, ak or — mint *Metianu* ma kijelentette — *illetékes helyen* fognak tiltakozni a javaslat ellen.

A *P. H.* egyik munkatársa ma délelőtt beszélgetést folytatott *Metianu* érsekkel, aki a következőket mondotta:

— A mi elemi iskoláinkra vonatkozó törvényjavaslat súlyosan sérti egyházunk autonómiáját és jogait, népünknek kulturális és egyházi érdekeit. A tanítói fizetések jelentékeny fölemelésével nagy terhet rakunk a népre, de meg kell hoznunk az áldozatot, különben elveszítjük gondosan őrzött jogainkat a közoktatásügy terén. Emellett jobb dotációhoz juttatjuk a tanítókat a lelkészeknél, holott ezeknek kötelességei és hatáskörük sokkal nagyobb és fontosabb mint a tanítóké. Ez természetesen sérti a lelkészek tekintélyét, amely a nép előtt is lejjebb fog szállani.

Mindezek ellenére bennünket, az egyház vezetőit az vezérel, hogy az állam és egyházunk között az egyetértést föntartsuk, habár másrészt nem hagyhatjuk figyelmen kívül egyházunk érdekeit és jogait, amiknek megóvása a mi hivatásunk. Két malomkő közé jutottunk, de reméljük, hogy a kultuszminiszter, akinek holnap átadjuk memorandumunkat, orvosolni fogja sérelmeinket. Ha fáradozásunk sikertelen maradna, akkor illetékes helyen óvást fogunk emelni, miként az egyházpoltikai törvények alkotásakor tettük.

A koalíció pártjait élénken foglalkoztatja a kiegyezés ügye és a képviselőház mai ülése alatt kizárólag a kiegyezésről folyt a tárgyalás. Különösen a függetlenségi párt intranzigens része vitatta erősen, hogy a kormányt kötelezni kell arra, hogy a kiegyezésről való tárgyalás során már most biztosítsa Ausztriával szemben az önálló vámterületnek 1917-ben való föllállítását. Ez a csoport azt követeli, hogy a bankszabadság dolgát vonja bele a kormány a kiegyezés tárgyalásának anyagába.

A párt más tagjai viszont azt kívánják, hogy a kormány adjon fölvilágosítást a tárgyalások mostani állásáról. A függetlenségi párt még a kiegyezési tárgyalás befejezése előtt hozzon oly határozatot, amely a kormány számára utasításul szolgáljon.

Ma délután a képviselőház miniszterelnöki szobájában a kiegyezés dolgában tanácskozás volt, amelyen résztvettek *Wekerle Sándor*, *Kossuth Ferenc* és *Darányi Ignác* és az eddigi tanácskozásokon résztvett államtitkárok. A tanácskozás körülbelül egy órahosszat tartott.

Wekerle pénteken Bécsbe utazik, ahol az osztrák miniszterelnökkel és szakminiszterekkel fog tárgyalni. A miniszterelnök utazásának az a célja, hogy egyes részletkérdések dolgában eloszlassa az eltéréseket, mielőtt az osztrák kormány tagjai Budapestre érkeznek. Valószínű, hogy az osztrák miniszterelnök az előbbi elhatározás szerint vasárnap délután vagy hétfőn jön Budapestre.

A nikotin pör.

A falusi festő Pesten.

Visontay Kálmán ügyeiből.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 6.

Amilyen ártalmas a tulságos nikotin-élvezet a szervezetre, olyan ártalmas lehet a nikotin egyszeri élvezete is, — amint azt *Visontay Kálmán* aradi festő esete is bizonyítja. Ez az eset egyúttal azt is bizonyítja, hogy nyolc márkáért mindenki lehet művész. Aki pedig mindent nem értené, annak szolgáljon felvilágosításul a következő fővárosi híradás:

Az országos magyar képzőművészeti társaság által rendezett 1906—7. évi nemzetközi tárlaton a IX. számú teremben 409. sz. alatt egy *Nikotin* felirású kép volt kiállítva. A katalógus szerint ezt a képet *Visontay Kálmán* aradi főgimnáziumi tanár állította ki a saját neve alatt. Erről a képről aztán több festőművész kiderítette, hogy ezt a képet *Rottmann Mozart* festőművész festette Münchenben s eredetileg Cigaretázó leány volt a címe. A képet *Rottmann*-tól néhány márkáért *Visontay* vette meg, aki aztán az eredeti címet megváltoztatva, a dohánylével kassá bepíszkított képet *Nikotin* cím alatt saját műve gyanánt állította ki.

Ez az eset annak idején a lapokban is pertraktáltatott sőt *Paur Géza*-nak a képzőművészeti társaság titkárnak *Rottmann* ezt egy nyilatkozatban hivatalosan be is jelentette.

A plágium vádjával illetett *Visontay* ezért *rágalmozás vétsége miatt* indított pört *Rottmann Mozart* ellen. Ma tárgyalta ezt az ügyet a budapesti büntető bíróságánál *Nágel* bíró.

A tárgyaláson *Rottmann* kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert a képet tényleg ő festette évekkel ezelőtt Münchenben s nyomasztó anyagi helyzetében 8 márkáért adta el *Visontay*-nak, aki vele együtt járt az ottani festőművészeti akadémiába. Őt barátai figyelmeztették arra, hogy *Visontay* az ő képét a saját neve alatt állította ki a tárlaton, mire a nyilatkozatot a társulat titkárnak kérésére kiállította.

— Hajlandó sajnálatát kifejezni, esetleg a panaszos bocsánatát kérni? — kérdezte *Nágel* bíró.

Rottmann: Ha békében hagynak, visszavonom a dolgot. Tény azonban, hogy én festettem a képet. Kollégáim látták és terjesztették a hírt.

— Ismeri ön a *Nikotin* című festményt?

— Hogyne, hiszen én festettem!
— Nema téved?
— Ki van zárva, hogy tévedjek. Mikor kimentem a Mücsarnokba, ott legnagyobb meglepetésemre az én képemet ismertem fel benne. Én azonban nem akartam ártani *Visontay*-nak.
— Tehát nem érzi magát bűnösnek?
— Nem, mert a festmény az én művem, és én adtam azt el 8 márkáért a panaszosnak. *Visontay nem is tud festeni*, ezt a szemébe is megmondták neki a festők.

Visontay képviselője, *Pongrácz* dr. bizonyítani kívánja, hogy fele a képet teljesen átfestette és joggal nevezhette a saját művének.

Pajor Rezső dr.: Az egész átfestés abból állt, hogy dohánylével átpíszkította a képet. Bizonyítani kívánja közérdekből a valódiságot, hogy itt plágium, eszmei tolvajlás történt.

Tanukul bejelentette *Pentelei Molnár János* és *Cserna Rezső* festőket és *Veres Árain* dr. ügyvédet. A panaszos képviselője, *Pongrácz Sándor* dr. arra nézve, hogy a kép *Visontay* festménye, szintén több tanut jelentett be.

A bíró a tárgyalást a tanuk megidézése céljából e hó 27-re halasztotta el.

Aradváros emlékönyvéből.

— Egy kérdés. —

Játékgépet csinálna itten
Egy barátságos idegen,
És ez az eszme önt, oh város,
Aligha hagyja hidegen.

Egyre vagyunk kíváncsiak csak:
Minek játékgép, hogyha mi
A gyérgründolással dicsően
El tudunk ugylis játszani?!

A Népszínház sorsa.

Máder Raul igazgató.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 6.

A Népszínház sokáig vajudó válsága ma végre befejezést nyert: megvan az új igazgató. *Máder Raul*, az Operaház igazgatója az, a kit a népszínházi bizottság a nagybizottságnak igazgatóul ajánl s több, mint bizonyos, hogy *Máder* meg is kapja a színházat. Most tehát az Operában áll be igazgatóválság, amelyet ugyancsak nehéz lesz megoldani.

Budapest-ről táviratozzák. *Zoltán Jenő*, a Magyar Színház igazgatója és *Sziklai Kornél* a Király-színház művésze ma a következő levelet intézték a főváros népszínházi bizottságához:

Tudomásunk szerint *Máder Rezső* ur, a magyar királyi Operaház igazgatója is ajánlatot tett a Népszínház bérletére. E minden tekintetben hivatott, kitűnő szakemberrel szemben mi versenyezni nem óhajtunk és ezért bejelentjük a tisztelt bizottságnak, hogy bérleti ajánlatukat visszavonjuk. Kitűnő tisztelettel *Zoltán Jenő*, *Sziklai Kornél*.

A Népszínház bérletére vonatkozólag tegnap két újabb pályázat érkezett be. Az egyik *Malonyay Dezső* és *Mérei Adolfé*, akik mögött *Fedák Sára* és a *Bárd testvérek* cég állanak. A másik pályázó *Beöthy László*, akinek azonban a legkevesebb sansza van a színház elnyerésére, mert ősszel már két színháza lesz és mégsem járja, hogy *Beöthy* most még egy harmadik színház bérletje legyen és monopolizálja az operett-színházakat.

Későbbi távirat jelenti:

A népszínházi bizottság albizottsága — *Bárczy István*, *Márkus József* és *Heltai Ferenc* — ma délután tartott ülésén döntött a Népszínház bérlete dolgában. Az albizottság egy-

hangulag azt javasolja a nagybizottságnak, hogy a Népszínházat 30.000 korona évi bér ellenében adja ki *Máder Rezső*-nek, az Operaház jelenlegi igazgatójának. A bérbeadás részletei még nem ismeretesek, de annyi bizonyos, hogy a kötendő szerződés felmenti az igazgatót több olyan súlyos kötelezettségtől, amely az előző igazgatókat terhelte.

A nagybizottság is valószínűleg egyhangúlag elfogadja az igazgatóválságnak ilyen megoldását és így *Máder* rövidesen benyújtja lemondását operaházi igazgatói állásáról.

FERENCZ JÓZSEF keserűvíz

MULATSÁGOK

(=) A nőegylet teája. A nőegylet vasárnapi teája iránt már eddig is nagy érdeklődés mutatkozik a közönség körében. A nagy érdeklődés mindenestre legjobb bizonyítéka a teasték kedélyességének, családi hangulatának. A védasszonyok már nagyban serénykednek, hogy a harmadik tea est, amely ez évadban az utolsó, az előbbieknél még fényesebb legyen. A vasárnapi tea est speciálitása, mint már megírtuk, az lesz, hogy teán kívül fagylatot is szervíroznak. Az estélyen ismét az aradi házi-zenekara a karmester személyes vezetése alatt fogja a közönséget szórakoztatni.

(=) Mulatság Pécskán. A pécskai intelligencia e hó 9-én a pécskai Heller szálló összes termeiben hangversenynyel egybekötött táncmulatságot rendez. Kezdeté fél 9 órakor. Műsor: 1. Szabad előadás. Tartja: *Faragó Rezső* hírlapíró. 2. Schubert D. moll quaertet. Előadják: *Gabos Jenő* dr., *Goldzieher Márton*. *Goldzieher Pál* és *Lénárt Vilmos* 3. Dalok. Éneklő: *Ladizslay József*, az aradi Nemzeti-színház tagja. 4. A monolog ellen. Előadja: *Imrik Aladár*. A fennmaradó tiszta jövedelmet jótékonyceira fordítják.

A praktikus orvosok

által tett kísérletek igazolják, hogy a csukamájolaj a Scott-féle Emulsio formájában sokkal hatásosabb, mint közönséges állapotában. Egy ismert klinikán folytatott kezelés bebizonyította, hogy csukamájolaj eredeti közönséges állapotában véve saját súlyának 4-szeresével emelte a szervezet zsirtartalmát, míg a Scott-féle Emulsio formájában véve, az abban tartalmazott ugyanily mennyiségű csukamájolaj súlyának 7-szeresével túlhaladta amazét. Gyermekek, sőt válogatos, kényes betegek is allandóan minden undor nélkül és anélkül, hogy a legcsekélyebb szervezet zavartól kellene tartaniok, vehetik a Scott-féle Emulsiót.

A Scott-féle Emulsio valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbetyeg beküldése ellenében mintaval bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerháza”
BUDAPEST, IV., VACI-UTCA 34—50.

Egy eredeti líveg ára: 2 K. 50 f. Kapható minden gyógyszerházaiban.

NAPIREND.

Március 7. C-ünnep. Róm. kath. naptár: Tamás. — Protestáns naptár: Tamás. — Görög keleti naptár (február 22.) Eugén vértanú. — A nap kei: 6 óra 33 perc. — Nyugszik 5 óra 50 perc.

A Fehér Ke est-egylet ingyenes orvosi rendelő-intézete (Magyar-utca 6.) R. n. el. orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3—4. Dr. Fodor Odön dé. el. 8—9. Dr. Hermann J. K. o. ly keuden és pen eken délelött 12—1 óráig.

Aradi korcsolyázó-egylet. A jégpálya nyitva van reggel 8. 11. délután 5—7 óráig.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai sze lnt, a mai napra a következő időjárás várható: E. yhebb. nyugaton elveto csapadék.

Március 7. Az aradi kerékpárszob közgyűlése este 9 órakor (Pölz-kávéház.)

Március 9. A pécskai intelligencia hangversenynyel egybekötött táncmulatsága (Heller szálló.)

Hölgyek figyelmébe!!

jobb minőségű női, férfi- és gyermek-harisnyákat, férfi- és gyermek-lábtüket (Sockerl), női rövid és hosszú cérna- és selyem-keztüket, matróz- ingeket stb. stb. e szakmába vágó cikkeket. Ezuttal bátor vagyok megjegyezni, hogy feltétlen szabott áram mellett, a legolcsóbb árakat szabtam, úgy, hogy e tekintetben bárkivel felveszem a versenyt. — Midőnkérem üzletem szíves megtekintését, vagyok kiváló tisztelettel

Tiszteletteljesen tudatom a mélyen tisztelt hölgyközönséggel, hogy helyben, Szabadság- tér 17. szám alatt **harisnya-, kötött- és szövött-áru üzletet nyitottam**, ahol a legnagyobb választékban tartok raktáron leg- többféle harisnyát, kötött- és szövött-árukat, női rövid és hosszú cérna- és selyem-keztüket, matróz- ingeket stb. stb. e szakmába vágó cikkeket. Ezuttal bátor vagyok megjegyezni, hogy feltétlen szabott áram mellett, a legolcsóbb árakat szabtam, úgy, hogy e tekintetben bárkivel felveszem a versenyt. — Midőnkérem üzletem szíves megtekintését, vagyok kiváló tisztelettel

3 szó: **Bársony. Harisnya. Szabadság-tér.**

304

Bársony Andor, harisnya-nagykereskedő.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Az aradhegyaljai szőlősgazdák egyesü-
lének elnöksége ezúton is felkéri az egyesület-
tagjait, hogy esetleges trágyaszükségletüket lehe-
tőleg még e hét folyamán az egyesület tikkári
hivatalánál (Boros Béni-tér, gazdasági egyesü-
let palotája) jelentsék be.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, március 6.

Kínálat és vételkudv korlátolt Kevés forgalom. Amé-
rika 1/2 magasabb.
Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra	7.46—7.47	7.46—7.47
Buza októberre	7.92—7.93	7.91—7.82
Rozs áprilisra	6.76—6.77	6.74—6.75
Zab áprilisra	7.41—7.42	7.40—7.41
Uj tengeri	5.21—5.22	5.19—5.20

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	187.75
Magyar hitelrészvény	229.75
Leszámlaórábank részvény	529—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Március 6 —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilo-
grammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként
300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig;
fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban
141—142 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilo-
grammig terjedő súlyban 141—142 fillérig; könnyű páron-
ként 250 kilogrammig terjedő súlyban 141—142 fillérig.
Szerbiai: Nehéz páronként 26 kilogrammon felüli
súlyban — fillérig; közép páronként 24—26 kilo-
grammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páron-
ként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.
Sertésleltetés: Március 6. 3 napján volt készlet
17,583 darab, március 4. napján főlhajtattott — 18 da-
rab, március 5. napján elszállított 133 darab, már-
cius 6. napjára maradt készletben 17,755 darab.
A hizott sertésüzlet részvete: Változatlan.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Honka. Hogy van-e abban valami kivetni való,
ha egy fiatalember megcsókolja egy leány keztyüs
kezt? Határozottan van. Jól nevelt fiatalember előbb
lehuza az illető hölgy kezéről a keztyüt, különösen
ha — amint ön írja — közben olyan furcsán néz
a hölgy szemébe. Legokosabb dolog különben, ha a
furcsa nézés ismétlődése esetén megkérdi a fiatal-
embertől hogy nincs-e valami — szembaja.

D. M. (Pankota.) Római katolikus. Erdélyi köz-
nemes család sarja, amint ő maga jelentette ki. Noha
éppen ez valószínűtlenné teszi a dolgot.

IDEGENEK ARADON

Március 6

Fehér Kereszt szálloda. Königsseg gróf nagybirtok-
os Tauc. — Fejes Imre dr. és családja Komárom.
— Major Sándor igazgató Komárom. — Bene Imre
felügyelő Resica. — Papp Ferenc igazgató és csalá-
djá Budapest. — Székely Andor mérnök Székes-
fehérvár. — Hegedüs Mihály és családja Nagyvá-
rad. — Faludy Imre tanár Szeged. — Barta Sán-
dor és családja Békéscsaba. — Hallay Arthur és
neje Zágráb. — Ilies Branko dr. ügyvéd Ujvidék. —
Stefán Miklós gazdálkodó Perjámos. — Kaufman
Sándor és neje Szeged. — Hönig Mór kereskedő
Szeged. — Spitzer Andor hivatalnok Budapest. —

Ulmann Manó utazó Budapest. — Benedek Sándor
utazó Budapest. — Grünvald M. utazó Budapest.
— Verós Béla utazó Budapest. — Kende Vilmos
utazó Budapest. — Rubner Agoston utazó Budapest.
— Beretvás Fülöp utazó Budapest. — Tornyai L.
utazó Budapest. — Balla Dezső utazó Budapest. —
Fischer S. utazó Bécs. — Preisach Jakab utazó
Bécs. — Schön Illés utazó Bécs. — Sattler József
utazó Bécs. — Kandela János utazó Bécs. — Peta-
vy Lajos utazó Bécs. — Klein Frigyes utazó Bécs.
— Gróf Rudolf utazó Bécs. — Rosenfeld Sámuel
utazó Beregszász. — Stern Nándor utazó Temesvár.

Központi szálloda. Tielbel Rikárd bányagazgató
Berlin. — Bier Vilmos gyáros Frankfurt. — Fran-
kenstein Herman gyáros Remscheid. — Kohn Sán-
dor tisztviselő Álvaca. — Szilárd Ferenc kereskedő
Budapest. — Holab Vilmos kereskedő Bécs. —
Reisz Jenő kereskedő Temesvár. — Treisz János
kereskedő Bécs. — Schneider Gyula gyáros Berlin.
— Geró Samu kereskedő Budapest. — Pohl Vilmos
kereskedő Budapest. — Grün Fülöp dr. ügyvéd
Szeged. — Szenes Aladár kereskedő Temesvár. —
Zularoski Andor igazgató Budapest. — Szép Béla
főellenőr neje Budapest. — Bodroghy István tör-
vényészéki nője Budapest. — Kovács Ernő ez-
redes Temesvár. — Márkus József hivatalnok Te-
mesvár. — Bleier Mór tüzérszázados Temesvár. —
Petschnigg János hivatalnok Temesvár. — Rónai
Miksa ügyvéd Budapest. — Czendrő Sándor mérnök
Budapest. — Vig Albert távár Budapest. — Zlein
Lipót kereskedő Bécs. — Hercka Sándor kereskedő
Bécs.

BIZTOS ALAP

ÜDÍTŐ FRISS SZAKEMBEREK
ZAMAT. ELISMERÉSE.

HAGYOMÁNYOS REMEK KIVÁLÓ
FRANCZIA ILLAT. APRÓ GYÖNGY.

NAGY GONDAL SZAKSZERŰ LEKÍSMEGETES SAJÁT MINTA-
MEGVALÓGATOTT KEZELÉS. GONDOZÁS. SZERŰ SZŐLŐBIRTOK.

Nemzeti Színház.

B) bérlet. B) bérlet

Csütörtökön, 1907. évi március hó 7-én:

Déryné ifiasszony.

Színjáték 3 felvonásban. Irta: Herczeg Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Gróf Szepessy Delli Lajos.	Szentpétery	Keszler Ede.
A grófne Körössy Juci.	Zsuzsika	Harmath J.
Aladarka, fiuk Benkó Gizi	Kilényi	Szath nári A.
Thoretzky Várnai Jenő.	Loby	Borbély S.
Etelka, neje Bácsné	Lubyné	Benkőne P.
Gabi, fiuk Beregi S.	Im ing	F. Judi K.
Déryné Novák Iren.	Janó, huszár	Kulcsár L.

Közdete este 7 és fél órakor.

NYILTTER.*

A ki jó
zamatos, igen finom
Rumot akar készíteni,
vegyen 30 fillért egy
üveg

Rumkivonatot.
Ebből a rum a lévő u-
sítás szerint pá-
ciatt 1 liter finom thea
rumot készíthet.

Kizárólagos raktár:
Földes Kelemen
gyógyszerésznél.

KAROLY ÉS FIÁK
VASKERESKEDÉS
SZÉNOSZTÁLYA
ARAD, ANDRÁSSY TÉR 17. sz.

BÜKK-FASZÉN.
KÖVACS-SZÉN.
SALON-FÜTŐSZÉN.

TAKARÉKTŰZHELY-SZÉN.
LÉGSZESZ-PIRSZÉN.

Köszön tüzelés
takaréktűzhelyben és kályhában rendkívül
hőtartó és jelentékenyen
olcsóbb mint a tűzifa

Menyasszonyok figyelmébe!

12 személyes üvegtészlet 100 drb. Frt. 25.	Finom gravírozott üvegtészlet: K. 50.
8 Vizes üveg	12 Söröstümbler
8 Boros "	18 Vizes pohár
2 Likör "	12 Boros pohár
12 coznac v. likörpohár	1 Gyümölcsállvány
12 Tokaji boros pohár	1 Befőttesfál
12 Vörös boros "	12 üvegtányér

Legfinomabb minőségű porcellanakok:

Étkészlet 6 szem. 26 db. Frt. 6.50-tól	feljebb.
12 személyes étkezészet 80 drból	
12 " kávészekészlet 15 "	Frt.
12 " teás 15 "	62.50
12 " mokka 15 "	K. 125.
Osszesen 125 darab	

Rendkívül olcsó mosdó-
készletek, Villany, lég-
szesz, benoidgáz és egyéb
csillárok. Esküvői aján-
dékok, Valódi nikkel főző
és díszedények stb. stb.

Gebhart Testvéreknél

ARADON.

Andrássy-tér 4. (Pannónia-szálloda.)
Üveg, porcellán, tükör, képeret,
lámpa és csillár üzlet — Üvegezési
vállalat. Vidéki megrendelések pon-
tosan eszközöltetnek. 224

Vasutasoknak!

és a kiknek szüksége van pontos órára, az javitassa óráját feltétlenül

Kepes M.

chronometer és műóráshál

ARADON, Asztalos Sándor-utca 5. szám alatt, ahol bármilyen (speciál) óra 8 évi jótállással lesz pontosan javítva és szabályozva. 192

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Weitzer János-utca Minorita-p.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat a legszebb kivitel s a legújabb divat szerint. Továbbá elvállalok abnormis lábakra **ortopéd-cipők** elkészítését, valamint az önkéntes uraknak előírás szerinti **bakkancs vagy csizma** elkészítését elvállalom, azon reménnyel, hogy a legnagyobb igényeknek megfelelek.

Tisztelettel

Wolf János.

586

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására adni, hogy a párisi és bécsi tanulmányutamból visszaérkeztem és

Andrássy-tér 8. sz. alatt

ajtó 5. Gebhart-ház egy

női kalap és diszítő**termet****nyitottam**

és e szakmában mindent a leg-szebb és legizlésebben készítek. Ugyisint állandóan raktáron tartok **kész női kalapokat.**

Javitásokat gyorsan és pontosan eszközök. 564

Tisztelettel

Fischer Dóra,

Andrássy-tér 8. szám.

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség becses tudomására adni, hogy több oldali felszólításnak engedve

ARADON, Szabadság-tér és Hunyadi-utca sarkán

Münz-féle házban a II. emeleten egy

női divat termet**nyitottam.**

Budapesten a mai kor igényeinek teljesen megfelelő ilyenmü üzletem elegendő garanciát nyújt arra, hogy csakis a **leg-újabb divatu, legjobb kiállítású** ruhadarabok kerülnek ki, miért is remélem, hogy a helybeli közönség becses bizalmával megszereneséltet.

Női divat termemben minden elképzelhető női ruhák készíttetnek, és csupán a megrendelések és próbálások egy szakképzett férfi által eszközöltetnek Aradon, míg a ruha budapesti elsőrendü munkásaim által lesz elkészítve.

Még midőn megjegyzem, hogy áraim a lehető legjutányosabbak, maradok magamat a n. é. közönség becses bizalmába ajánlva

Kiváló tisztelettel

697

Kocsis Pál.**Menyháza gyógyfürdő****étterme és cukrászdájának**

folyó évi bérletére

pályázatot hirdetek.

Feltételek megtekinthetők Nagyméltóságú Gróf Wenckheim Frigyes ur jószágfelügyelői hivatalában Boros-Sebes, Aradmegye.

Kivánatra 3 korona összeg előzetes beküldése mellett feltételek másolata postán is beküldhető érdeklődőknek.

A zárt írásbeli ajánlatok március huszadikán fognak felbontatni, ama kikötéssel, hogy uradalmi felügyelő szabadon választhat ajánlattévők között, tekintet nélkül a megajánlott bérösszeg nagyságára.

Gramling Alajos,
felügyelő.

737

30 napig
maradnak érvényben ezen rendkívül
mélyen leszállított
Occassió áruk.

Csak elsőrendü minőségű áruk olcsó árban!

Rumburgi vászon uri nadrágra	frt 3.85 4.45
Teljes vég királyvászon női fehérneműre, vékony szálú	5.— 5.50
Teljes vég hollandi vászon ágyneműre	5.80 6.65
Cégem különlegessége 50 rőfös rumburgi minden célra alkalmas	7.95 9.—
Teljes vég szintartó Canavász, kitünő minőség	3.90 4.50 5.50 3.90 6.50
Teljes vég Schifon, kitünő minőség	frt 3.90
" " Schroll, kitünő minőség	4.85
" " " jobb minőség	5.25
" " " egész finom minőség	6.65
Lepedővászon varrás nélkül 1 számban	5.94 6.50 7.75
6 személyes cérna damast étkezőteríték, abrosz és 6 szalvéta	frt 1.85 2.45
12 személyes cérna damast étkező teríték, abrosz és 12 szalvéta	5.— 6.35
6 személyes szebbnél-szebb cérna damast kávés-teríték, abrosz és 6 szalvéta	1.35 1.66 2.75
6 darab cérna damaszt óriási törülköző	frt 1.44
6 " vászon pohártörő 65 kr., lenvászonból	— .88 1.25
6 " flanel pohártörő	— .48
Alkalmi vétel rouge paplan most	2.72
Selyem klott óriási paplan, vattás	3.74
Flanel takaró gyönyörű mintákban	1.25 1.65 2.25

Uri fehérneműekre.

5 rétü kézelő, színes vagy fehér	frt —.24
R. A. 5 rétü uri gallér, darabja	— .15
Tartós uri ing, sima, divatos mellel	— .98
D. D. Schifon uri ing, sima, redős vagy piké mellel	1.12
R. R. Schifon diszes, sima, redős vagy piké mellel	1.32
R. R. Schifon háló ing	1.13
Tirol körper uri alsó nadrág 37, 52 és 68 krajczár.	
Francia szabású himzett, gombos uri nadrág 72 kr.	
6 darab kitünő vászon zsebkendő 49, 65, 78, 95 kr.	
Fegyházi kötött uri harisnya most 15, 22, 29 kr.	
Kötött gyapju uri harisnya most 35, 42, 46 kr.	
Tartós uri esernyő 1 frt 25 kr.	
Mindenki vegyen nyerselyem elegáns esernyő most 1 frt 75.	

Valamint összes raktáron lévő áruk minden versenyt felülmuló olcsó árban.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Meg nem felelő árúért a pénz visszaadatik. 103

Reiner S. Sándor

alkalmi áruház Szabadság-tér 15.

A nagyforgalom miatt mintákat nem küldhetünk.

RÉZ ÉS VASBUTORGYÁR ARADON.

Tisztelettel van szerencsém értesíteni a tavaszi sasionra való tekintettel a villa- és kerttulajdonos urakat, hogy

kerti lámpáim, székeim-, padjaim- és napvédőim
elsőrendű, számtalan évekig tartó, rendkívül izléses kiállításban nagy meunyiségben rendelkezésre állnak bármilyen nagyság és méret szerint.

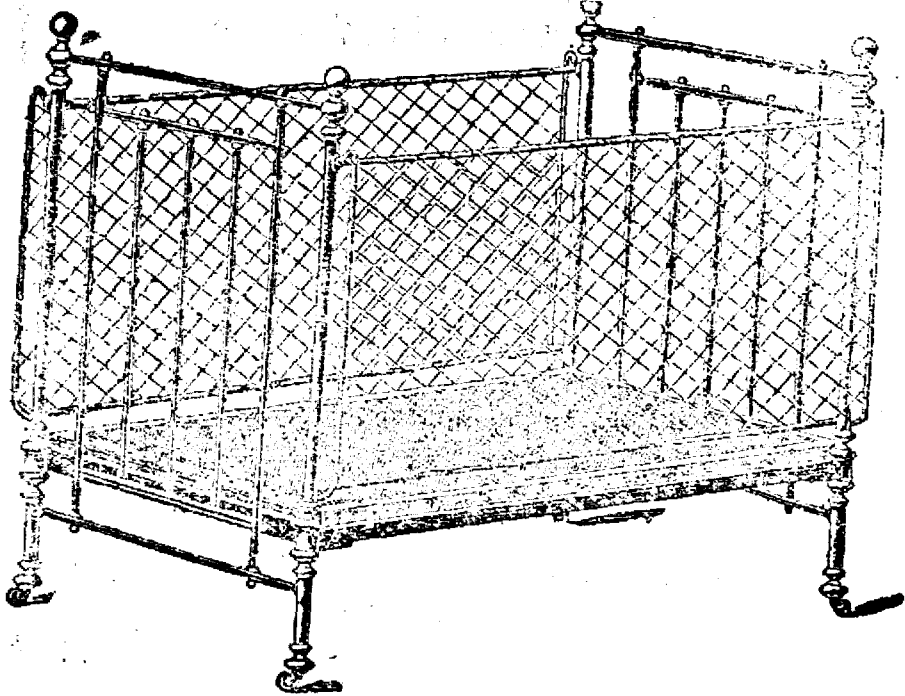
Saját gyártmányu

463

réz- és vasbutorok, sodrony-ágybetétek

pazar kiállításban.

Kivánatra képesárjegyzékkel vagy írásbellel szolgálok költségvetéssel

Szíves megrendelést kitünő tisztelettel kér

FLEISCHER TESTVÉREK.

Gyárhelyiség: Anlich Lajos-utca 14. szám.

Raktár: Lázár Vilmos-utca (Földes-palota.)

Telefon szám 423.

Hopp Károly

műszaki irodája

Arad, Széchenyi-utca 5. sz.

Tervezése és kivitele:

vizellátás és világítási,

valamint

motortelepekeknek,

Elsőrendű különlegességi

* gyárak képviselősege. *

455

Árlejtési hirdetmény.

A nagylaki ág. ev. egyház vendégölt szándékozik felépíteni s az előirányzott föld-, kőműves-, elhelyező-, kőfaragó-, vas-, ács-, cserépfedő-, bádogos-, burkoló-, padolati-, asztalos-, lakatos-, mázoló-, üveges-, szobafestő. és kályhas munkák elkészítésére, illetőleg szállítása iránt a következő feltételek mellett nyilvános árlejtést hirdet

1. Az árlejtésben részt vehetnek mindazon szakértő hazai iparosok vagy vállalkozók, kik üzletük gyakorlására hatósági engedéllyel bírnak.

2. Ajánlat csakis az összes munkákra tehető.

3. A munkákra vonatkozó ajánlati minták a vállalkozók rendelkezésére bocsátatnak és kötelesek abba áraikat beiktatni, a végösszegeket pedig úgy számjegyekkel, mint betűkkel kiírni. Csak azon ajánlatok fogadtatnak el, a melyek a kiszolgáltott eredeti íveken tételnek.

4. Később érkezett, távirati uton küldött, vagy pedig utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

5. Az 1 koronás bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok legkésőbb március hó 12-én deli 10 óráig Boor Lajos ev. lelkész urnál nyujtandók be.

6. A beadott ajánlatok ugyanaz nap d. e. 1/2 11 órakor nyilvánosan felbontatnak s azok átszámítása után a munkák kiadatnak.

Az ajánlattevő vállalkozók tartoznak az általános feltételek 6. §-ának megfelelőleg az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bántpénzt az ott körülírt módozatok és kikötések szerint az egyház pénztáránál az ajánlat benyujtása előtt letenni és az erről szóló nyugtát az ajánlathoz csatolni.

7. Az ajánlathoz készpénz vagy értékpapír bántpénzül nem csatolható.

8. Fentartja magának az ágostai ev. egyház előjárósága azon jogot, hogy az ajánlattevő vállalkozók közül a munka kivitelével és végrehajtásával azt a vállalkozót bizza meg, ki a jó és helyesen készített munkák teljesítése iránt már eleve is legtöbb biztosítékot nyujtani képes.

9. A munkákra vonatkozó általános és különleges feltételek és tervek, valamint költségvetési példányok naponta Boor Lajos egyházi igazgató lelkész urnál Nagylakon megtekinthetők és ugyanott fognak az ajánlati minták a jelentkező vállalkozóknak kiszolgáltatni.

Kelt Nagylak, 1907. évi március hó 3-án.

742

Ág. evangélikus egyház.

Van szerencsém a becses közönségnek tudomásul adni, hogy a

Deák Ferenc-utca 33. sz. a.

uj modern

pék-üzletet

nyitottam.

Tudomásul adom, hogy itten minden nap tiszta tejjel és bivaly-vajjal készült izletes **sütemények** kaphatók. Minden nap friss, jóízű **krumplis-kenyér** is, finom **teasütemény** és karlsbadi mód szerint készült vajas, tejes és vizes **kétszersült** is olcsón kapható. Ugyanitt lehet **minden délelőtt** kenyeret és kalácsot **sütni**. Kapható elsőrendű **tejes-kenyér**.

A nagyérdemű közönség b. pártfogásáért esedezem.

639

Tisztelettel

Ehrman Henrik.

Városi telefon 477.

Iffj. Kopetkó

Károly

Arad, Weitzer János-u. 2.

(Minorita-palota.)

Leltározás alkalmával 147

Szövet, Barhet, Creton, Delaine, Batist, Zephir, Selyem és Szőnyeg maradványok mélyen leszállított árakban.

Plissirozás és gouvelirozás bármely szélességben elfogadtatik. Megyei telefon 477.

— — —

női kalap divat-terem!

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy Aradon Deák Ferencz-utca 2. szám alatt (Sebesyház) egy, a mai kor és modern ízlés minden követelményének megfelelő.

női kalap divat-terem nyitottam

Üzletemben a legelőkelőbb czégektől kikerült és legszebb kivitelű modelleket állandóan raktáron tartom.

Állandó és a legnagyobb választék gyűjteményekben.

Átalakítások és minden e szakmába vágó munkálatok jutányosan és pontosan végeztenek.

Vidéki megrendeléseket a legmesszebb menő körültekintéssel eszközölök. 719 Szíves pártfogást kér

AMTMANN ANNA

Arad, Deák Ferencz-utca 2.

KOSSUTH-utca 67. sz.

CZERNUCZKY MIHÁLY

cipész-mester székében

a legjobb anyagból készült férfi, női és gyermek cipők nagy választékban. — Megrendeléseknél szíves hírvételek nagy választéka.

Saját készítés!

624 Olcsó ár!

Pontos kiszolgálás!

Minden elképzelhető

órajavítás

1 korona.

Zsebóraüveg, mutató 10 kr.

Schwimmer Albert

órás mesternél Aradon, 450

Szabadság-tér 5—6. szám alatt.

(Pófal kávéház mellett.)

Kérem a czimre ügyelni.

Kilényi C. és Társa

divat-, kézmű-, rövidaru és fehérnemű

új áruháza

a József főherceg uton megnyit.

24 évig az aréna épületben volt üzletünk a folytonos házbér emelés miatt

József főherceg-ut 11. szám alá

[Müller-házba]

helyeztük át.

A mostani sokkal olcsóbb házbér miatt abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy a mélyen tisztelt vevőinket sokkal olcsóbban szolgálhatjuk ki, mint azelőtt.

Magunkat a n. e. közönség szíves pártfogásába ajánljuk kiváló tisztelettel

KILENYI C. és TÁRSA a „Kék golyó”-hoz.

József főherceg-ut 11. 428

Ha köszvényben, reumában, ischiában szenved. vagyon egy üveg

Dr. Flesch-féle

köszvény-szeszt,

mely csúzt. köszvényt, reumát, kéz-, láb-, hát- és derékfájást, kezek és lábak gyengeségét, fájalmakat és daganatokat biztosan gyógyít. Hatása a legrövidebb idő alatt észlelhető. Kapható

Dr. FLESCHE E. M.

„Magyar korona” gyógyszerárában

Győr, Baross-ut 24. szám.

Másfél deciliteres üveg ára 2 kor. Huzamosabb használatra való „Családi” üveg ára 5 kor. 3 kis, vagy 2 „Családi” üveg rendelkezésénél már bérmentve utánvétellel küldjük. 160

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely szívtalan, ártalmatlan és rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT-CREMET gyorsan és biztosan ható ártalmatlan és szívtelen, mástólók, bőrtakák, pattanások, kiütések és mindenemű bőrből áll. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tiszta alkalmazása után arcképe mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 808

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerárában.

Hölgyek és uraknak igen fontos!

Hajós-féle

Hajregenerator

az ősz haj eredeti színet és ifjúkori szépségét rövid idő alatt visszaadja. Szépségfehérítő és hajregeneráló nem piszkítja.

Ára 1 kor. 20 fillér.

Hajós-féle

Goldelse

aranszőkére (színt minden haját. Megszépítő eredmény. Teljesen ártalmatlan. A hajbort erősíti, a korosak haját megújítja. Ára 2 kor.

Hajós-féle

Depilatorium

kitűnő a maga nemében, páratlan szőrvesztő szer. Kezelése a legegyszerűbb. 5 perc alatt a szőr a helyéről eltávolítja. Ára 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a készítőnél:

Hajós Arpád

gyógyszerárában 313

Arad, Andrássy-tér 22. sz. a megyenyázsa szomságban.

Megérkeztek a béli divat-újdonságok!

Brunner Béla

ári divat- és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20. sz.

(Forray-u. sarok, gróf Nádasdy-palota.)

Ajánlja dusan felszerelt áruraktárát, hol a legszebb és legdivatosabb béli ingek, gallérok, kékzők, nyak-kendő, kesztyűk, selyem zsebkendő, harisnyák, s b. újdonságok kaphatók.

Legszebb béli toll-, selyem-, guzé-legyezők kiárusítása mélyen leszállított árakon.

Nagyszerű választék francia és angol illatszert különlegességekben.

Olcsó árak! — Pontos kiszolgálás!

Vidéki megrendelések azonnal elintéztetnek. 138

Vau szerencsem a nagyérdemű közönségnek tudomására adni, hogy Fischer Samu

pék- és sütőde

üzletét

átvettem és saját nevem alatt vezetem. — Minden nap friss fehér sütemény, fehér kenyér, barna és rozskenyér és valódi gracham kenyér, délutáni sütemény és házi kenyér szépen és ízletesen lesz készítve. 286

Kérem a nagyérdemű közönség becses pártfogását.

Tisztelettel

Leicher Frigyes,

Deák Ferencz-utca 16.

Uri szabó!

Fábián Sándor Arad,

az arad-hegylajjal motoros és az aradi és csanádi egyesült vasutak egyenruha szállítója.

Variassy-utca 2. szám.

(Orczy-utca sarok.)

A legnagyobb szakértelemmel készíti a legrégebb kortól a jelenig: magyar dísz (gála) ruhákat, kép szerint is, mágnások, főispánok, országgy. képviselők és kir. anyakönyvvezetők részére, ugyintén sportruhákat is.

Mindenemű katonai, pénzügyi, vas- uti és intézeti egyenruhákat, polgári ruhákat a legfinomabb angol és francia szövetekből, a legutolsó divat szerint, mérsékelt árak mellett. 400

Kiváló tisztelettel

Fábián Sándor.

Kérem szíves értesítését, hogy gazdag mintagyűjteményemmel mikor tegyem tiszteletemet.

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete

Arad, Weitzer János-u. 13. sz.

Zsinor,

gomb,

bojtok

és rojtok

állandóan raktáron tartatnak.

Gyermek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret szerint készíttetnek. — Minden e szakba vágó munkát a leggyorsabban készít. 682

APRÓ HIRDETÉSEK.

Több száz

rongált dobozu levélpapírt minden elfogadható árban árusítok. Veszek könyvtárakat. — **Kerpel Izsó** könyvkereskedő. 356

Biztos existenzia!

Ügyes, jó beszélő tehetségű urak állandó alkalmazást kaphatnak egy könnyen eladható házi czlak eladására. Pénzbeszedők óvadékkal kerestetnek. Ajánlatok „K. G. IGO.” jellel a kiadóhivatalba kéretnek. 465

Egy jó karban levő

pedálos cimbalom eladó Szabadság-tér 10., a kapuval szemben. 711

Tiszta vérű fekete angol kan

sértés fedezésre található Draskovics Ferencnél külváros Választó-utca 1. Ugyanott angol malacok is kaphatók. 710

Francia „Blouse Album“

180 legújabb eredeti francia divatképpel 1 korona 50 filléért kapható **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedésén Arad. Telefon 517. 361

Egy aradi nagyvállalatnál

14 évig szolgált megbízható iroda szolgálta és pénzbeszedő hasonló állást keres április 1-re. Cim a kiadóhivatalban. 732

Egy billiard asztal,

képek és togasok jutányos áron eladók. Bővebbet Teleki-utca 15. szám alatt, a gondnoknál.

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor jutányos áron eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Kiadóhivatalunkban nagyobb mennyiségű

file (nemez)

ipari célokra jutányos áron eladó.

Nem kell London. Nem kell Páris. Nem kell Bécs. Nem kell Budapest!

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mérték utáni

CIPÓKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER M. A. UTÓDA

orthopéd és divat cipészetében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

Szülők különös figyelmébe ajánlom **orthopéd-gyógycipőmet**, melyek meggátolják a lábfejfejdést. Gyermekeknek, ugyancsak felnőtteknek nagyszerű eredményeket értem el, amit számos elismerés tanúsít. Készíték a valódi amerikai formájú cipőket meg nem különböztethető tartós szép cipőket. B. megrendeléseiket kérve teljes tisztelettel

SEELINGER M. A. UTÓDA

az aradi Nemzeti Színház szállítója 641

Üzletnek vagy műhelynek

alkalmas sarok utcai helyiség lakással együtt kiadó. — Bővebbet Aranykéz-utca. 20. szám.

Tégla, Cserép

legkedvezőbben kapható.

Pollak Sándor

körkémence téglagyárában

Mikalakán, a Radnai-ut végén

A motoros vasút megálló helye.

Városi telefon 206. — Gyári telefon 515.

Rendelések felvételnek Karolina-u. 7. sz. irodámban, vagy Maros-utcai lakásomon. A téglát vám és fuvarmentesen házhoz szállítom. — A gyárba saját új mű utam vezet. Nagy raktár saját gyártmányu hornyolt és kupola cserepekben, flaster-, kút- és facon-téglákban.

Könyvkötészetünkben egy ügyes fiu tanulónak felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalba.

Iroda tiszt, ki a kettős könyvelésben tökéletesen jártas mielőbbi belépésre kerestetik.

Cim a kiadóhivatalban. 743

Maszni János

építész és építő-mes'er műszaki irodája

Arad, Andrassy-tér 8.

(Templommal szemben.)

Elfogad az építészeti terén előforduló mindennemű

irodai és kivitelezési munkát.

Tervezéseket a legmodernebb stílusban, valamint költségvetés-számításokat kívánatra készítik.

Az építészeti terén mindennemű felvilágosításokkal szolgálok.

Vázlat terveket ingyen készítek.

Tisztelettel

Maszni János,

építész. 103

Rekedtség, elnyálkásodás ellen kiváló jó hatású a valódi

HAJDU MELL TEA.

Egy doboz ára 50 fillér.

Kis gyermekek köhögése ellen a legjobb hatású a

GYERMEK-SZIRUP.

Egy üveg ára 60 fillér.

Láz, váltóláz, hideglelés ellen gyermekek a legszívesebben veszik a

Rozsnyay-féle valódi chinin cukorkát.

Nem keserű! Csak a valódi készítményt fogadjuk el. 1 doboz 10 darabban 1 kor.

Kap:ato egyedül:

Rozsnyay Máttyás

gyógyszertárban 458

Arad, Szabadság-tér.

Telefon 551.

Elismert legolcsóbb.

Telefon 551.

Pénzkölcsön

ház és földbirtokra a legmagasabb értékig törlesztési részletekben való visszafizetésre közvetít

10, 15, 25, 35, 41, 50 évre

KLEIN JÓZSEF Arad, Radnai-ut 10. sz.

126

A nagyszombati általános takarékpénztár képviselője,

hol a következő bér- és magán-lakházak előnyös fizetési feltételek mellett olcsó árban eladók, u. m.: Lövész-u. 3a. emeletes, Lipót-utca 12a., Lipót-utca 13., Lehel-utca 14., Lehel-utca 19. sz. földszintes házak és Uj-Mikalakán a motoros mentén 440. számú ház, mely 3—4, esetleg 5 szoba, konyha, kamara és fürdő-szobának alkalmas új épület 6500 kor.-ért törlesztésre eladó.